

Helsinki

Talouden ja toiminnan seuranta- raportti

3 | 2018

Julkaisija	Helsingin kaupunginkanslia
Nimike	Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportti 3/2018
Sarja	Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2018:25 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 3/2018 ISBN 978-952-331-480-1 (painettu julkaisu) ISBN 978-952-331-481-8 (verkkajulkaisu) ISSN-L 2242-4504 ISSN 2242-4504 (painettu julkaisu) ISSN 2323-8135 (verkkajulkaisu)
Toimittaja	Mari Paananen
Taitto	Mari Paananen
Jakelu	Mari Paananen, puh. (09) 310 73043, mari.paananen@hel.fi

Sisällys

Yhteenveto ja tulos- ja rahoituslaskelma	5	Kasvatus ja koulutus	
Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-elokuussa 2018	8	Kasvatus ja koulutus	37
Työllisyys vuoden 2018 elokuussa	9	Kaupunkiympäristö	
Helsingin palveluksessa oleva henkilöstö	11	Kaupunkiympäristö	45
Rakentaminen Helsingissä vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä	13	Pelastuslaitos	46
Verotulot	17	Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos	46
Maksuvalmius	21	Kulttuuri ja vapaa-aika	
Antolainat	22	Kulttuuri ja vapaa-aika	57
Ottolainat	23	Sosiaali ja terveys	
Keskushallinto		Sosiaali- ja terveystoimiala	65
Keskushallinto	27	Investoinnit	
Palvelukeskusliikelaitos	28	Investoinnit	71
Työterveysliikelaitos	29	Liite	
Taloushallintopalveluliikelaitos	30	Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mittarit ja indikaattorit Q3 / 2018	75
Rakentamispalveluliikelaitos	31	Kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit	76

Yhteenvedo ja tulos- ja rahoituslaskelma

Vuoden 2018 talousarvion kolmannen toteutumisen mukaan kaupungin talous kokonaisuutena toteutuu selvästi talousarviossa ennakoitua parempana. Verotuloja ennakoidaan kertyvän 110 milj. euroa talousarviota enemmän. Vuoteen 2017 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 62 milj. euroa enemmän.

Tilikauden tulos on ennusteessa 150 milj. euroa talousarviota parempi. Edelliseen ennusteeseen verraten muutoksena on pienentyneet menoilytykset HUS:n osalta ja keskushallinnon menojen sekä korkomenojen ennusteen pieneneminen.

Kaupungin vuosikate on ennusteessa 710 milj. euroa kun se talousarviossa on 546 milj. euroa. Toimintakate ennakoidaan toteutuvan 14 milj. euroa talousarviota parempana. Toimintatuloja ennakoidaan kertyvän lähes talousarvion mukaisesti. Toimintamenot alittuvat yhteensä 9 miljoonaa euroa.

Keskushallinnon menot alittuvat 26,2 milj. euroa mm yhden presidentinvaalikierroksen ja keskitettyjen henkilöstömenojen säästöjen vuoksi. Toimeentulokimenojen ennustetaan alittuvan yhteensä noin 3,6 milj. euroa ja HUS-maksuosuuden ylittyvän 13,2 milj. euroa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan menot ylittävät 4,9 milj. euroa. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, josta ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Talousarvion investointien määrärahat (ilman liikelaitoksia) ovat 572 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen sekä muiden ylitsoikeuksien, yhteensä 123 milj. euron jälkeen käytettävissä oleva määräraha on yhteensä noin 695

milj. euroa. Tänä vuonna arvioidaan investointeihin (ilman liikelaitoksia) käytettävän 562 milj. euroa eli noin 81 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 546 milj. euroa. Liikelaitosinvestointeihin on talousarviossa varattu 182 milj. euroa, joista ennusteen mukaan käytetään 130 milj. euroa eli 71 %. Kaupungin investointeihin on yhteensä käytettävissä 877 milj. euroa, joista arvioidaan käytettävän 692 milj. euroa eli 79 %.

Kiinteän omaisuuden myyntiarvio on 130 milj. euroa, joka on 30 milj. euroa talousarviota suurempi. Myynneistä saatava myyntihinnan ja tasearvon erotus noin 118 milj. euroa kirjataan tuloiksi käyttötalouden talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Investointiosaan kirjataan myyntien tasearvo eli noin 12 milj. euroa.

Talousarviossa arvioidaan myytävän kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomia rakennuksia ja osakkeita 20 milj. eurolla. Rakennusten ja osakkeiden myynnistä arvioidaan toteutuvan noin 10 milj. euroa, josta investointiosaan kirjataan myyntien tasearvoksi arvioitu 2 milj. euroa.

Talousarviota paremman verotulokehityksen vuoksi talousarviolainoja ei nosteta tänä vuonna, joten lainakanta alenee 106 milj. euroa.

Rakentamisen kokonaisvolyymi oli erittäin korkealla tasolla Helsingissä vuoden 2018 kolmannella vuosineljänneksellä. Yhteensä tammi - syyskuun aikana oli aloitettu 6011 asunnon rakentaminen, mikä ylittää koko vuodelle asetetun tavoitteen. Syyskuun lopussa oli tänä vuonna rakenteilla 9 168 asuntoa uustuotantona, laajennuksina ja käyttötarkoituksen muutoksina, mikä on merkittävästi enemmän kuin edellisvuotena vastaavaan aikaan..

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (1 000. €)

	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2018	Edellinen ennuste 2018	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma							
Toimintatulot							
Myyntitulot	328	361	351	-10		355	-4
Maksutulot	229	207	218	11		221	-3
Tuet ja avustukset	49	48	41	-7		46	-5
Vuokratulot	363	389	375	-14		375	1
Muut toimintatulot	211	151	161	10		157	4
Toimintatulot yhteensä	1 180	1 156	1 146	-10		1 154	-8
Valmistus omaan käyttöön	135	119	134	16		119	15
Yhteensä	1 315	1 275	1 280	5		1 273	7
Toimintamenot							
Palkat	-1 353	-1 409	-1 368	41		-1 385	17
Henkilösivumenot	-400	-411	-396	14		-401	5
Palvelujen ostot	-1 703	-1 739	-1 800	-60	-17	-1 779	-21
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-194	-196	-205	-9		-204	-1
Avustukset	-312	-328	-311	17	-0	-324	14
Vuokrat	-197	-229	-225	4		-227	2
Muut menot	-17	-19	-16	2		-17	1
Toimintamenot	-4 175	-4 330	-4 321	9	-17	-4 338	17
Toimintakate	-2 860	-3 056	-3 041	14	-17	-3 066	24
Verotulot	3 381	3 333	3 443	110		3 443	
Valtionosuudet	220	175	196	21		196	
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	3 601	3 508	3 639	131		3 639	
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	80	80	78	-2		78	-0
Muut rahoitustulot	38	45	52	7		52	0
Korkomenot	-18	-29	-17	12		-23	6
Muut rahoitusmenot	-1	-2	-1	1		-2	1
Yhteensä	99	94	112	18		105	7
Vuosikate	838	546	710	163	-17	678	32
Poistot	-355	-358	-353	5		-353	-0
Satunnaiset erät			-19	-19		-19	
Tilikauden tulos	483	188	337	150	-17	306	31
Poistoeron muutos	4	3	3			3	
Varausten muutos	-4	-3	-4	-1		-4	
Rahastojen muutos	-2	8	18	10	8	15	3
Yhteensä	-2	8	17	8	8	14	3
Tilikauden yli-/alijäämä	481	196	354	158	-8	320	34

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (1 000. €)

	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2018	Edellinen ennuste 2018	Ennusteen muutos
Rahoituslaskelma							
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	838	547	710	-163	-17	678	32
Satunnaiset erät			-19	19		-19	
Tulorahoituksen korjaukset	-174	-109	-116	7		-117	1
Toiminnan rahavirta	664	438	574	-137	-17	542	32
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-621	-754	-692	-59	-123	-746	54
Rahoitusosuudet investointimenoihin	10	19	18	0		18	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	193	124	140	-15		137	3
Investoinnin rahavirta	-419	-611	-534	-74	-123	-591	57
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	245	-173	40	-211	-140	-49	89
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset	57	-35	-149	44	-20	-157	8
Antolainasaamisten lisäykset	-12	-105	63	7		60	3
Antolainasaamisten vähennykset	69	70	-110	125		-120	10
Lainakannan muutokset	-165	15	-3	138			-3
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		135	-107	-13		-120	13
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-165	-120					
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
Oman pääoman muutokset			26	3		26	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	60	29	-169	179	-20	-191	22
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-48	10	-130	-32	-160	-240	111
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	197	-163	-226	63	-160	-116	-100

Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-elokuussa 2018

Vuodenvaihteessa 2017/2018 Helsingissä asui väkituisesti 643 272 asukasta. Elokuun loppuun mennessä on asukasmäärä ennakkotietojen mukaan lisääntynyt 5 378 henkeä. Edellisvuonna samaan aikaan kirjattiin lisäystä 7 225 henkeä.

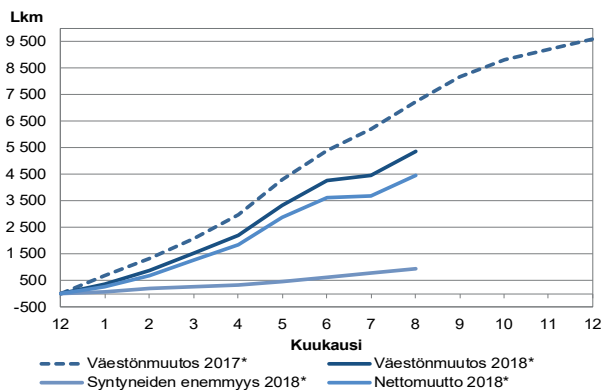
Syntyneitä oli 68 vähemmän ja kuolleita 27 edellisvuotta enemmän. Syntyneiden enemmitys oli 95 henkeä pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuosi sitten.

Helsinkiin muutti 1 068 henkeä vähemmän tammi-elokuussa 2018 kuin edellisvuonna samaan aikaan ja Helsingistä muutti pois 684 henkeä enemmän. Tulomuutto kotimaasta vähentyi selvästi ja

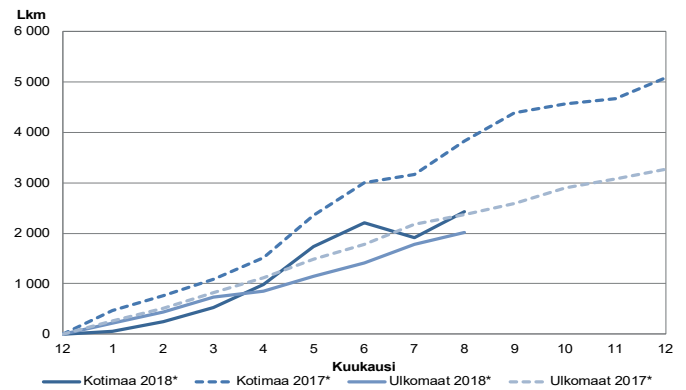
lähtömuutto muualle Suomeen lisääntyi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Tammi-elokuussa kirjattiin kotimaista muuttovoittoa 2 429 henkeä, mikä on 1 401 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tulomuuttoja ulkomailta oli lähes saman verran ja lähtömuuttoja ulkomaille oli enemmän viime vuoteen verrattuna. Ulkomailta saatu muuttovoitto, 2 019 henkeä, oli 351 henkeä pienempi kuin tammi-elokuussa 2017.

Kokonaisuudessaan Helsingin muuttovoitto oli nyt 4 448 henkeä, kun tammi-elokuussa 2017 se oli 6 200 henkeä.

Ennakkotiedot vuosien 2017 ja 2018 väestönmuutosten kertymästä

Ennakkotiedot vuosien 2017 ja 2018 nettomuuton kertymästä

Työllisyys vuoden 2018 elokuussa

Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan Helsingin työttömyysaste oli elokuun 2018 lopussa 9,6 %. Pääkaupunkiseudulla työttömyysaste oli 9,1 %, Helsingin seudulla 8,6 % ja koko maassa 9,2 %. Työttömien työnhakijoiden määrä on pienentynyt Helsingissä tasaisesti vuoden 2016 lopusta ja elokuussa 2018 työttömiä oli 13 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Koko maan tasolla työttömien määrä oli 16 % pienempi kuin vuosi sitten.

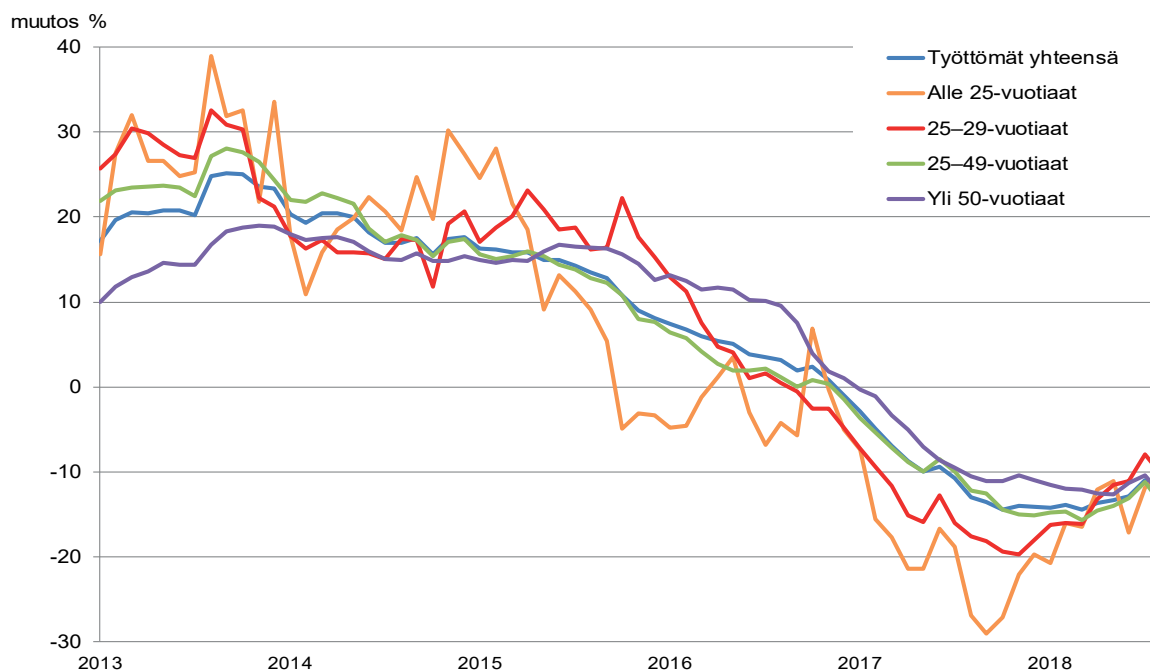
Työttömyys aleni kaikissa ikäryhmissä. Helsingissä sekä alle 25-vuotiaiden että 25–29-vuotiaiden työttömien määrä laski 10 % vuoden takaisesta. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä väheni 13 %. Työttömien ulkomaan kansalaisten määrä laski 16 %.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi laskuun vuoden 2017 alkupuolella. Yli vuoden yhtäjaksoisesti

työttömänä olleiden määrä on vähentynyt vauhdikkaasti ja sama kehitys jatkuu yhä. Vuoden 2018 elokuussa pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingissä 10 922, mikä oli 30 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista Helsingin työttömistä on 33 %. Myönteisestä työllisyyskehityksestä huolimatta hyvin pitkään työttömänä olleiden määrä ei kuitenkaan ole kääntynyt laskuun: Yli viisi vuotta työttömänä olleita oli 13 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli Helsingissä elokuun lopussa lähes 9 300, mikä oli 37 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työpaikkoja oli avoinna runsaasti etenkin rakennusalalla, kuljetustyössä sekä myynti- ja palvelualalla. .

Työttömien määrän muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta Helsingissä ikäryhmittäin 2013–8/2018

Helsingin työttömät ja avoimet työpaikat vuosina 2007–2018 (TEM, työnvälitystilasto)

Vuosi Kuukausi	työttömyysaste, %	työttömiä yhteensä	pitkäaikais- työttömät	alle 25-vuotiaat	avoimet työpaikat
2007	6,8	20 632	5 427	1 307	7 239
2008	6,0	18 090	3 800	1 221	6 005
2009	7,6	23 575	3 392	2 245	3 775
2010	8,0	25 074	5 014	2 155	4 109
2011	7,5	23 664	5 273	2 117	5 471
2012	7,8	24 699	5 678	2 288	5 606
2013	9,4	30 125	7 107	2 923	5 497
2014	11,0	35 641	10 670	3 525	5 704
2015	12,3	40 439	15 058	3 888	6 235
2016	12,6	41 948	18 058	3 796	6 749
2017					
I	12,2	40 584	17 876	3 456	7 215
II	11,7	39 428	17 279	3 159	7 567
III	11,3	38 200	16 408	3 030	7 325
IV	11,0	37 133	15 992	2 856	6 858
V	10,9	36 841	15 800	2 793	6 246
VI	12,1	40 662	15 925	3 781	5 410
VII	12,4	41 712	15 915	3 847	6 212
VIII	11,2	37 738	15 518	2 973	6 765
IX	10,6	35 854	14 830	2 581	8 196
X	10,2	34 490	13 731	2 523	7 121
XI	10,1	33 986	12 997	2 529	6 668
XII	10,5	35 473	12 640	2 831	6 128
keskiarvo	11,2	37 675	12 799	3 030	6 809
2018					
I	10,3	34 825	12 382	2 741	9 962
II	10,0	33 974	12 066	2 654	10 559
III	9,6	32 669	11 700	2 531	10 084
IV	9,4	32 072	11 487	2 511	8 900
V	9,4	31 944	11 251	2 485	8 415
VI	10,4	35 434	11 314	3 135	7 364
VII	10,9	37 120	11 306	3 393	8 080
VIII	9,6	32 797	10 922	2 679	9 283

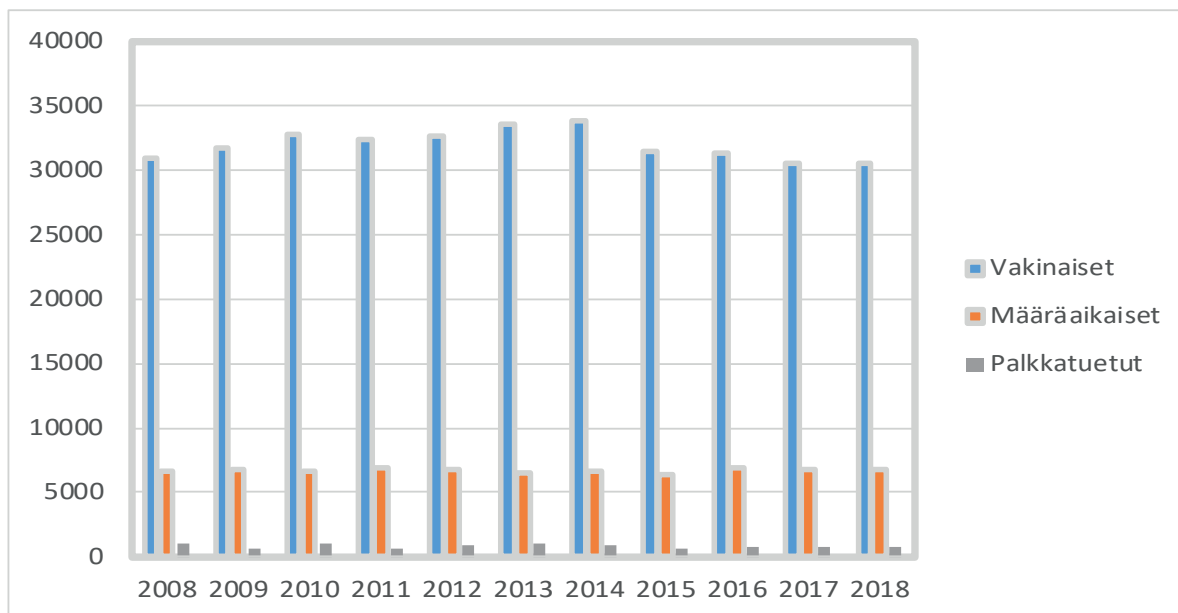
Helsingin palveluksessa oleva henkilöstö

Kaupungin työntekijöiden määrä kasvoi 48 (0,1 %) henkilöllä viime vuoden syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna. Kaupungin palveluksessa oli syyskuun 2018 lopussa 37 322 päätoimista henkilöä (ilman työllistettyjä), joista vakinaisia 30 584 (82 %) ja määräaikaisia 6 738 (18 %). Työllistämistuella palkattuja henkilöitä oli 745. Kaupungin kokonaistyöntekijämäärän kasvua vuodentakaisesta selittää muun muassa Kasvatuksen- ja koulutuksen toimialan suuremmat rekrytoinnit. Kaupunginkansliaan on siirtynyt henkilöstöä mm. sovitteluasioiden keskittämisen myötä. Korkeasaaren eläintarha muuttui 1.1.2018 säätiöksi. Kaikkien liikelaitosten henkilöstömäärä on supistunut vuodentakaiseen verrattuna. Palvelukeskuksesta siirtyi 1.5.2018 HUS-logistiikkaan 11 henkilöä, ja siirron yhteydessä tapahtui myös eläköitymisiä. STARAn henkilöstövähennys selittyy kausityöntekijöillä ja toiminnan tehostamisella. Taloushallintopalvelun henkilöstövähennys on

tavoitteiden mukaista ja seurausta toimintojen tehostamisesta, sekä talous- ja palkkahallinnon prosessien kehittamisestä. Tarkastusviraston tilapäinen yhden henkilön vajuus johtuu virastopäällikön vaihtumisesta.

Kasvatuksen- ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärä on kasvanut erityisesti väestönkasvusta johtuvan asiakasmäärän kasvun, sekä opiskelijapaikkamäärän kasvun seurauksena. Varhaiskasvatuksessa henkilöstömäärän kasvuun vaikuttaa myös se, että syksystä 2018 alkaen varhaiskasvatus on maksutonta viiden vuoden iästä alkaen vähintään neljä tuntia päivässä. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksen saaneiden lasten oppivelvollisuuteen kuuluva esiopetusvuosi järjestetään 1.8.2018 lukien varhaiskasvatuspalveluissa. Kasvossa on tehty myös hallinto- ja tukipalveluiden mitoituksen mukaisia täydennysrekrytointeja.

Henkilöstön määrän kuukausittainen kehitys syyskuun 2018 lopussa

Henkilöstömäärä yhteensä kaupunkiin nähden, syyskuu 2018 ja 2017

	Vakinai- set	Määräai- kaiset	Palkka- tuetut	Yhteensä ilman palkka- tuettuja	2017	Muutos 2018- 2017
Keskushallinto						
Kaupunginkanslia	632	122	19	754	729	25
Korkeasaaren Eläintarha				0	89	-89
Palvelukeskus	1 384	73	32	1 457	1 475	-18
Rakentamispalvelu STARA	1 209	255		1 464	1 501	-37
Taloushallintopalvelu	353	32	5	385	410	-25
Tarkastusvirasto	16			16	17	-1
Työterveys Helsinki	131	31		162	167	-5
Keskushallinto yhteensä	3 725	513	56	4 238	4 388	-150
Toimialat						
Kasvatuksen ja koulu- tuksen toimiala	10 544	2 652	170	13 196	12 803	393
Kaupunkiympäristön toimiala	3 241	250	13	3 491	3 439	52
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1 571	293	109	1 864	1 869	-5
Sosiaali- ja terveystoi- miala	11 503	3 030	397	14 533	14 775	-242
Toimialat yhteensä	26 859	6 225	689	33 084	32 886	198
Kaikki yhteensä	30 584	6 738	745	37 322	37 274	48
Kaupunkiympäristön toimiala						
Muu kaupunkiympäristö	1 489	142	13	1 631	1 576	55
Liikennelaitos HKL	1 106	77		1 183	1 194	-11
Pelastuslaitos	646	31		677	669	8
Kaupunkiympäristö yhteensä	3 241	250	13	3 491	3 439	52

Kaupunkiympäristön toimiala on kasvanut 52 henkilöllä. Organisaatiomuutoksen yhteydessä rekrytoinnit viivästyivät, ja muutoksen jälkeen tehtävien täyttöaste on ollut tavanomaista alhaisempi. Henkilöstömäärän kasvu on suuntautunut maankäyttö ja kaupunkirakenne-, palvelut ja luvat- sekä rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuuksiin. Liikennelaitoksella toimintatapoja on kehitetty niin, että henkilöstömäärää on voitu pienentää 11 henkilöllä lähtövaihtuvuutta hyödyntämällä, siitäkin huolimatta, että toiminta on samalla laajentunut (mm. länsimetron). Pelastuslaitos on kasvattanut henkilöstöään henkilöstöpäälliköllä ja seitsemällä pelastajalla.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan henkilöstömäärä ei konkreettisesti ole vähentynyt, vaan tarkasteluhetkellä siellä on ollut tilapäisesti täyttämättömiä vakansseja. Kulttuurin palvelukokonaisuudessa määräaikaisten määrä on kuitenkin vähentynyt.

Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstömäärän vähentymistä selittää se, että tarkastelujakson aikana henkilöstöä siirtyi mm. HUS:in neurologian poliklinikalle 94 henkilöä ja kaupunginkansliaan sovittelutoimintaan 12 henkilöä. Lisäksi henkilöstöä on siirtynyt organisaatiomuutosten ja tehtävien uudelleenjärjestelyjen seurauksena valtiolle sekä Kansaneläkelaitokselle. Samanaikaisesti mm. hallinto- ja tukipalveluihin on tehty mitoituksen mukaisia rekrytointeja.

Syyskuun 2018 loppuun mennessä virastojen ja liikelaitosten palkkoja (ilman työllistettyjen palkkoja) on maksettu lähes 1,056 mrd €. Summa on noussut 3,8 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Nousu selittyy mm. palkkojen yleiskorotuksilla ja toimialauudistuksen myötä tapahtuvalla palkkarakenteen muutoksella sekä palkkojen harmonisoinneilla.

Rakentaminen Helsingissä vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä

Rakentamisen kokonaisvolyymi oli erittäin korkealla tasolla Helsingissä vuoden 2018 kolmannella vuosineljänneksellä. 30.9.2018 sekä asuinrakentamista että toimitilarakentamista oli ennakkotiedon mukaan rakenteilla yli 600 000 k-m2 eli yhteensä 1,23 miljoonaa k-m2. Vuonna 2017 keskeneräisten toimitila- ja asuinrakennusten kerrosala pysytteli noin miljoonan k-m2 tasolla. Toimitilarakentaminen vaihtelee tyypillisesti paljon vuosineljänneksittäin. Heinä-syyskuussa 2018 valmistui edelleen paljon toimitiloja, yhteensä 151 800 k-m2, tavanomaisen tason ollessa noin 34 000 k-m2. Toimitilarakentamista aloitettiin 65 300 k-m2. Myönnettyjen toimitilarakennuslupien kerrosala oli 32 000 k-m2.

Asuinrakentamisessa uustuotantona ja laajennuksina (poislukien käyttötarkoituksen muutoskohteet) aloitettujen asuinrakennusten kerrosala (147 800 k-m2) on edellisen neljänneksen tapaan 2010-luvun huippulukemia, vastaavia ajankohtia tarkastellen. Myönnettyissä rakennusluvuissa kerrosalaa oli 113 400 k-m2. Valmistuneiden asuntojen kerrosala oli 93 900 k-m2.

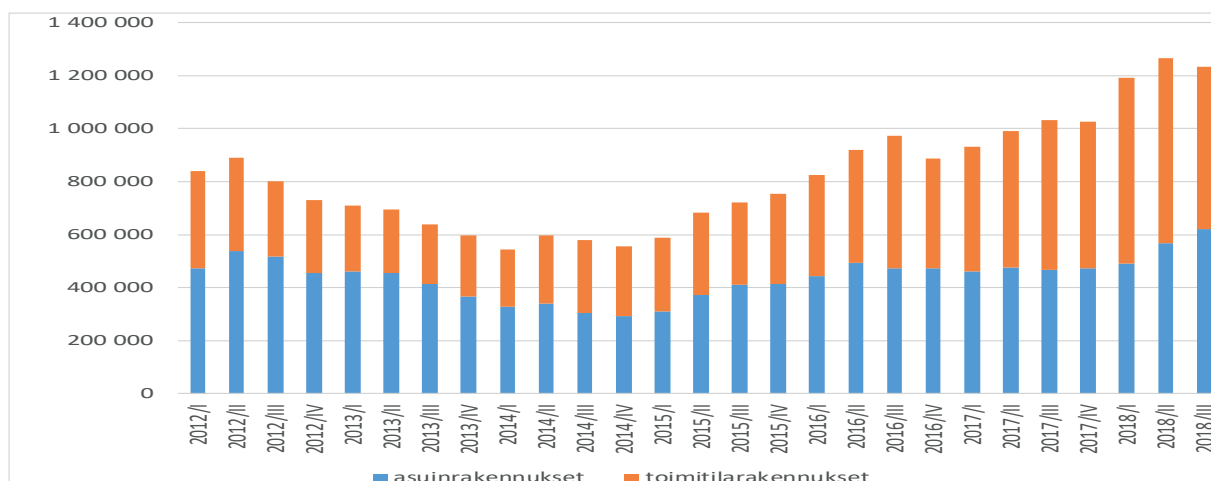
Asuntotuotannossa vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä, heinä-syyskuussa valmistui

ennakkotiedon mukaan 1 335 asuntoa uustuotantona, laajennuksina ja käyttötarkoituksen muutosten myötä. Asuntoja valmistui merkittävästi enemmän kuin 2010-luvulla vastaavilla vuosineljänneksillä keskimäärin. Heinä-syyskuussa aloitettiin 2 138 asunnon rakentaminen. Yhteensä tammi - syyskuun aikana oli aloitettu 6 011 asunnon rakentaminen, mikä ylittää koko vuodelle asetetun tavoitteen.

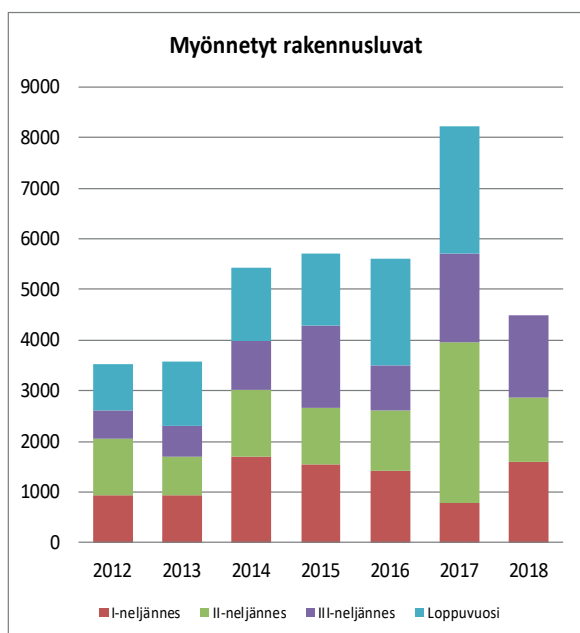
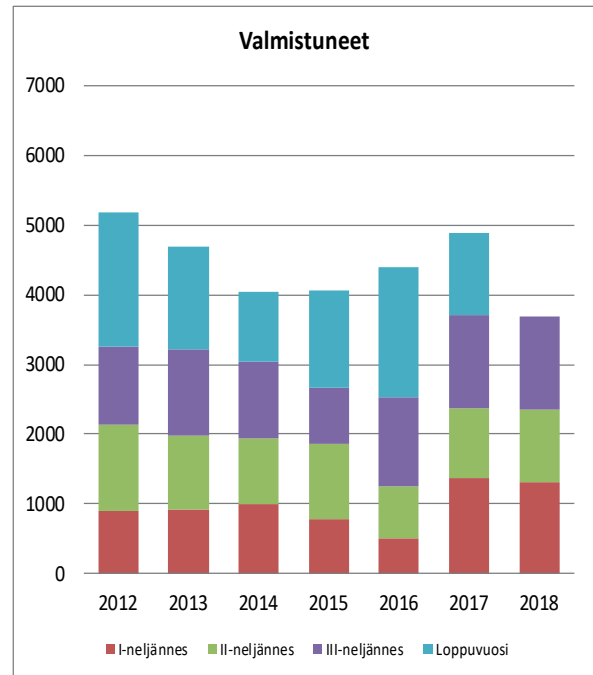
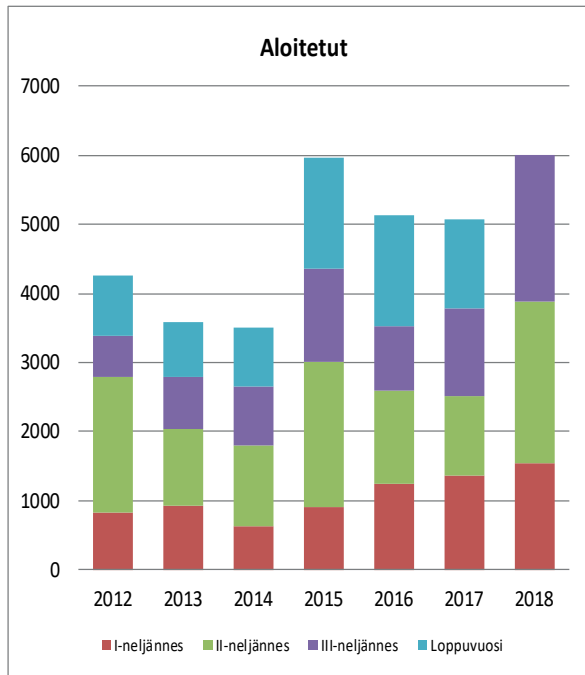
Asuntojen määrä myönnettyissä rakennusluvuissa oli 1 626. Rakennuslupien osalta vuosi 2017 oli ennätyksellisen korkea ja koko vuonna myönnettiin yli 8 000 asunnon rakentamiseen luvat. Myös vuoden 2018 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana myönnettyjen rakennuslupien asuntomäärä oli keskimääräistä korkeampi, vaikkei yltänytkään vuoden 2017 tasolle. Käyttötarkoituksen muutosten osuus vaihtelee valmistuneiden asuntojen 6,3 prosenttiin tasosta myönnettyjen rakennuslupien 10,2 prosenttiin tasoon huomioitaessa kaikki kolme vuoden 2018 ensimmäistä neljänneistä.

Syyskuun lopussa oli tänä vuonna rakenteilla 9 168 asuntoa uustuotantona, laajennuksina ja käyttötarkoituksen muutoksina, mikä on merkittävästi enemmän kuin edellisvuotena vastaavaan aikaan

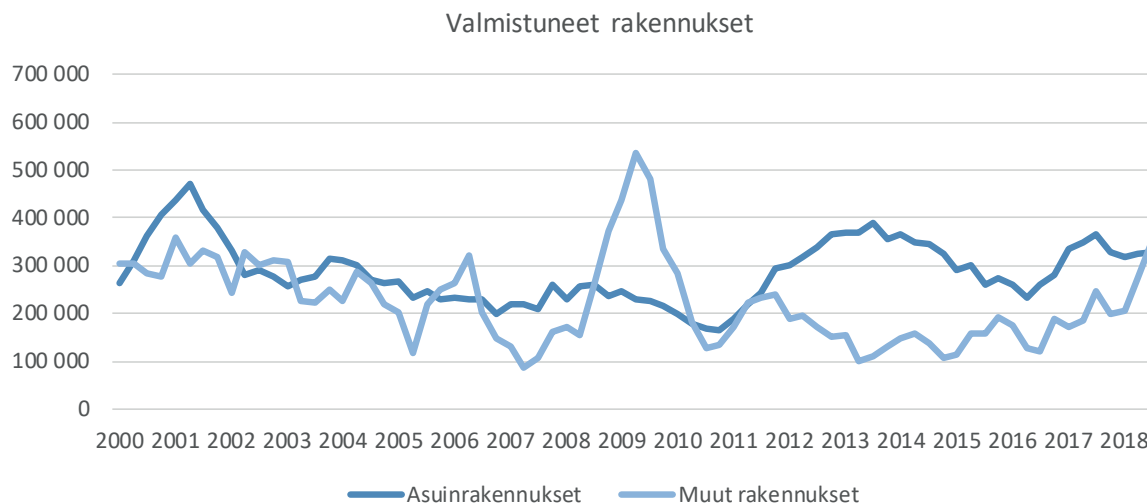
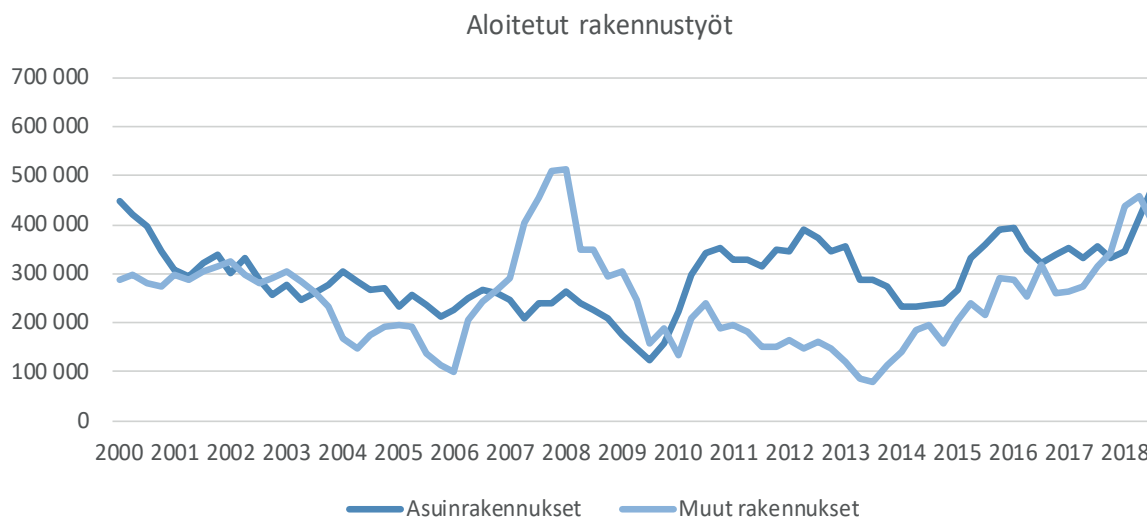
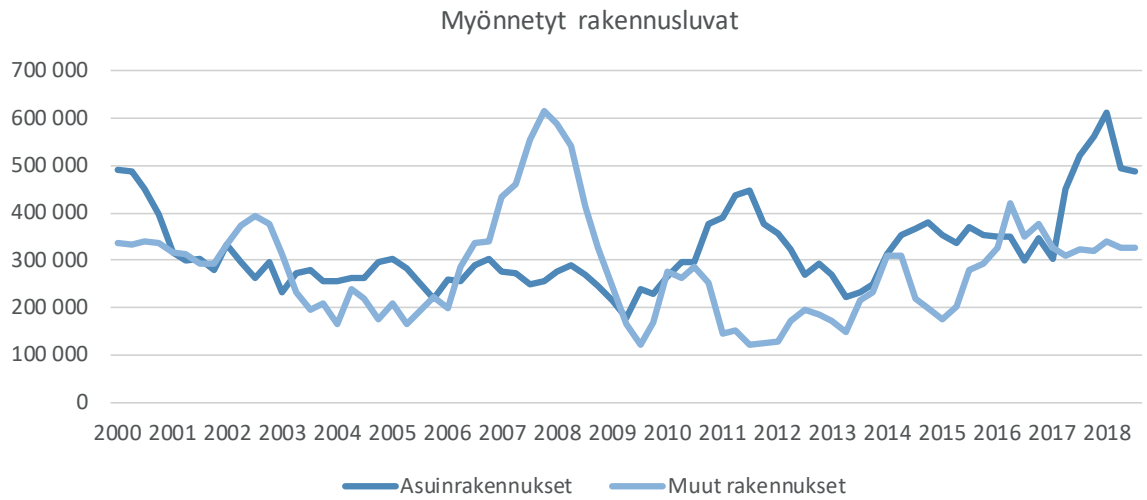
Rakenteilla oleva toimitila- ja asuinrakennusten kerrosala.

Asuntotuotannossa myönnetyt rakennusluvut sekä aloitetut ja valmistuneet asunnot vuosina 2012-2018 (asuntojen lukumäärät I ja III neljänneksellä sekä loppuvuotena).

Valmistuneet rakennukset, aloitetut rakennustyöt ja myönnettyt rakennusluvut 2000/I-2018/III

Verotulot

Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2018 yhteensä 3 443 milj. euroa eli 110 milj. euroa talousarviota enemmän. Vuoteen 2017 nähden verotuloja kertyy 62,2 milj. euroa enemmän.

Kunnallisveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2018 arvioidaan 2 600 milj. euroa eli 70 milj. euroa talousarviota enemmän. Kunnallisverotilitys asettuu samalle tasolle kuin mitä oli vuoden 2017 kunnallisverotilitys. Vuonna 2018 kuntien verotulojen kehitys on ollut odotettua parempaa. Kunnallisveron odotettua parempi kehitys johtuu pääosin palkkasumman kasvusta. Vuoden 2018 palkkasumman odotetaan kasvavan VM:n 17.9.2018 ennusteen mukaan jopa 4,2 prosenttia. Tämä heijastuu vuodelta 2018 kertyviin verotilityksiin, joiden ennakoitaan kasvavan vuoden 2017 vastaaviin tilityksiin verrattuna vuoden 2018 kunnallisveroprosentin 0,5 %-yksikön laskusta huolimatta. Loppuvuoden kunnallisveron tilitysoikaisun verovuoden 2017 valmistuneen verotuksen perusteella (ns. maksuunpanotilitys) ennakoitaan olevan hieman edellistä vuotta negatiivisempi, mikä osaltaan heikentää kunnallisverotulokasvua edellisestä vuodesta ja jättää 2018 tilityksen vuoden 2017 tasolle.

Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2018 arvioidaan 580 milj. euroa eli 40 milj. euroa talousarviota enemmän ja 51,4 milj. euroa (9,7 %) edellistä vuotta enemmän.

Yhteisöveron tilitykset vuonna 2018 ovat valtakunnallisesti hienoisessa kasvussa edelliseen vuoteen verrattuna. Kuluvan vuoden ennakoverot ovat nousussa myönteisen talouskehityksen ansiosta, mutta edelliselle vuodelle ajoittui korkeita poikkeavia

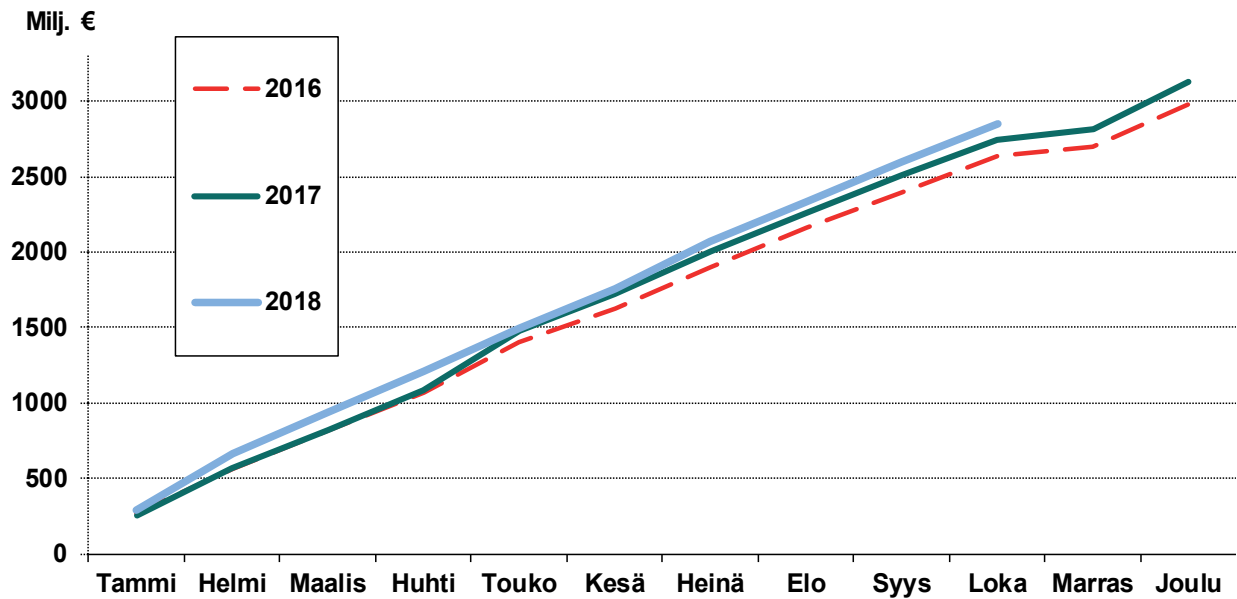
tilityksiä, joiden takia ennakoverojen myönteisestä kasvusta huolimatta jää yhteisöveron kasvu vuodesta 2017 valtakunnallisesti matalaksi. Valtakunnallisen veropohjan kasvun päälle Helsingin kunkahtainen jako-osuus nousi vuoden 2017 noin 29,1 % tasosta vuodelle 2018 noin 31,6 % tasolle. Nousu liittyy vuoden 2016 verotuksen valmistumiseen marraskuussa 2017 eli se ei ollut talousarviota 2018 valmisteltaessa tiedossa. Kunkahtaisen jakoosuuden nousun myötä on Helsingin yhteisöverojen kasvu valtakunnallista parempi.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2018 arvioidaan 263 milj. euroa, joka on talousarvion mukainen ja 6,3 milj. euroa (2,5 %) edellistä vuotta enemmän.

Taulukoissa 14 ja 15 esitetään vuoden 2018 kumulatiiviset kunnallisverojen ja yhteisöverojen kertymät aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Taulukossa 16 esitetään kunnallisveron ennakoiden kehitys kumulatiivisena vuosina 2016–2018. Ennakoista on havaittavissa kunakin ajankohtana tapahtuva kehitys maksettavassa palkkasummassa ja eläkkeissä. Veroennakoiden tilitysten lisäksi kaupungille maksettaviin kuukausittaisiin tilityksiin sisältyy erilaisia maksatuksia (mm. edellisiltä ja tulevilta vuosilta kertyvät sekä palautettavat verot), jotka eivät ole yhteydessä kyseisenä ajankohtana tapahtuvaan palkkasumman ja eläkkeiden kehitykseen. Palkkasumman kehitys peilaa kunkin hetken työllisyyskehitystä sekä toisaalta maksettavien palkkojen kasvuvauhtia. Taulukossa 17 esitetään vastaavasti yhteisöveron ennakoiden kehitys kumulatiivisena vuosina 2016–2018.

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiivisten tilitysten kertymä

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiiviset tilitykset kuukausittain 2016–2018 (tilityskuukauden mukaan)

	Kunnallisvero			Yhteisövero			Yhteensä			Muutos 17–18 %
	2017 milj. €	2018 milj. €	Muutos %	2017 milj. €	2018 milj. €	Muutos %	2016 milj. €	2017 milj. €	2018 milj. €	
Tammi	215,9	244,7	13,3	42,2	52,0	23,0	273,9	258,2	296,6	14,9
Helmi	495,9	517,9	4,4	78,5	147,2	87,5	569,2	574,4	665,1	15,8
Maalis	716,0	741,3	3,5	108,7	193,2	77,7	815,7	824,8	934,5	13,3
Huhti	950,9	976,6	2,7	138,4	237,4	71,6	1068,8	1089,2	1214,0	11,5
Touko	1194,3	1223,8	2,5	282,2	274,4	-2,8	1402,4	1476,5	1498,2	1,5
Kesä	1411,3	1446,6	2,5	309,1	313,3	1,4	1628,2	1720,4	1759,9	2,3
Heinä	1662,3	1701,0	2,3	337,7	371,2	9,9	1898,5	2000,1	2072,2	3,6
Elo	1882,5	1924,8	2,2	378,4	411,2	8,7	2158,6	2260,9	2335,9	3,3
Syys	2090,0	2137,1		415,6	455,7		2393,7	2505,6	2592,9	3,5
Loka	2303,4	2350,3		444,5	495,4		2632,8	2747,9	2845,7	3,6
Marras	2325,9			486,7			2700,5	2812,6		
Joulu	2595,1			528,6			2983,2	3123,7		

Kunnallisveron ennakot kumulatiivinen 2016–2018 (tilityskuukauden mukaan)

	2016	Muutos	2017	Muutos	2018	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	230,4	3,1	211,6	-8,2	240,5	13,7
Helmi	420,3	2,3	409,5	-2,6	439,2	7,3
Maalis	629,4	1,7	620,0	-1,5	651,8	5,1
Huhti	847,0	1,8	843,9	-0,4	877,4	4,0
Touko	1085,5	1,5	1081,1	-0,4	1119,1	3,5
Kesä	1295,4	1,5	1295,1	0,0	1338,3	3,3
Heinä	1536,1	1,2	1543,3	0,5	1590,1	3,0
Elo	1760,9	1,3	1761,2	0,0	1811,6	2,9
Syys	1965,9	1,4	1966,0	0,0	2020,6	2,8
Loka	2169,8	1,5	2175,9	0,3	2229,6	2,5
Marras	2375,7	1,4	2383,1	0,3		
Joulu	2605,1	2,8	2618,8	0,5		

Yhteisöveron ennakot kumulatiivinen 2016–2018 (tilityskuukauden mukaan)

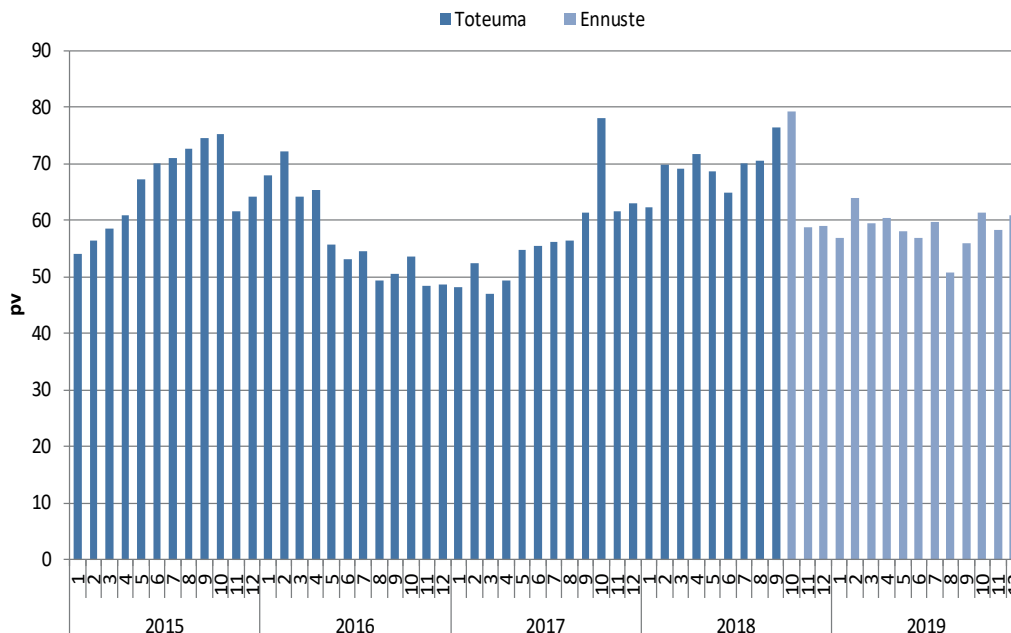
	2016	Muutos	2017	Muutos	2018	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	27,9	13,0	32,8	17,5	37,8	15,3
Helmi	54,8	-11,9	62,9	14,7	76,4	21,5
Maalis	80,8	-3,3	92,9	14,9	114,9	23,7
Huhti	106,7	2,5	122,2	14,6	153,7	25,8
Touko	131,4	5,2	152,8	16,3	190,7	24,8
Kesä	156,4	7,5	181,0	15,8	227,4	25,7
Heinä	179,7	7,8	209,4	16,5	280,7	34,1
Elo	208,3	10,0	244,6	17,4	318,2	30,1
Syys	233,8	10,2	278,6	19,2	356,4	27,9
Loka	261,9	11,2	312,5	19,3	392,0	25,4
Marras	291,4	9,2	357,1	22,5		
Joulu	318,0	10,9	391,3	23,1		

Maksuvalmius

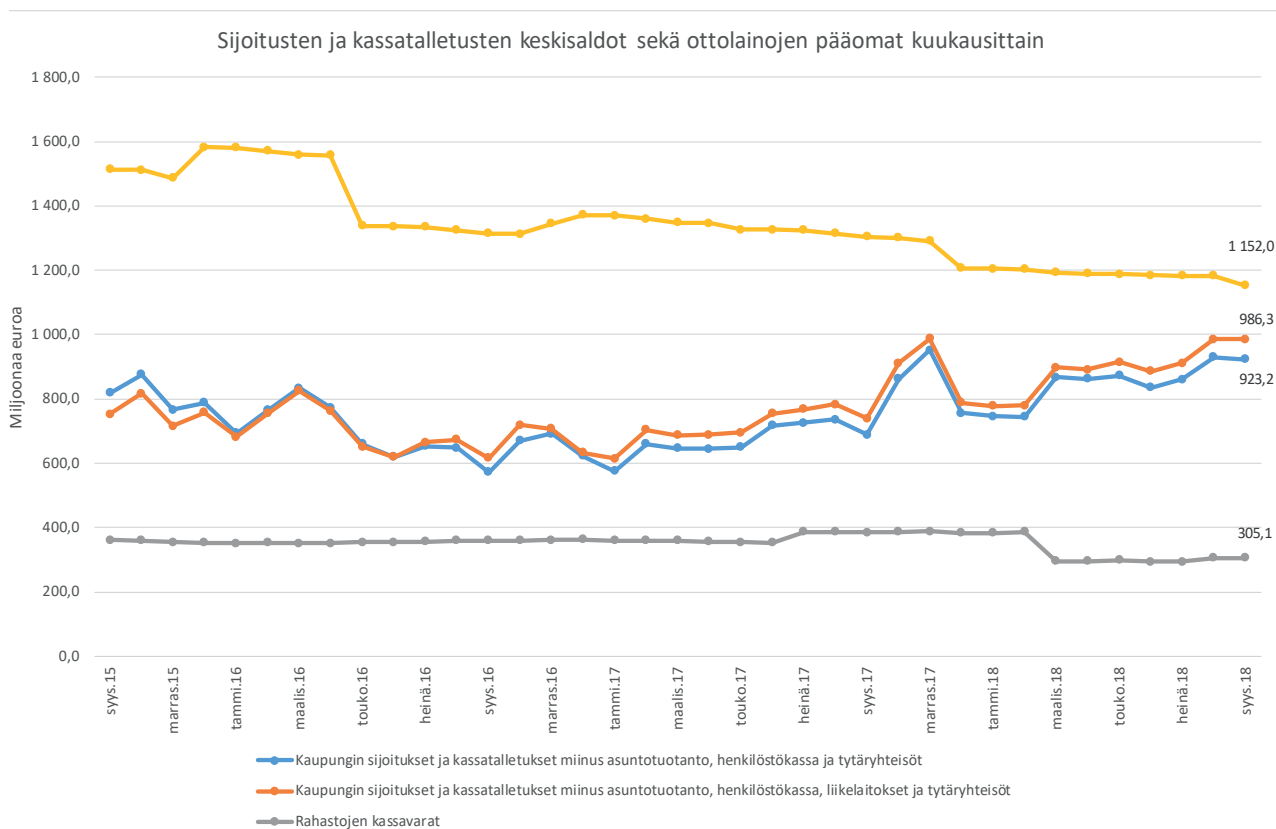
Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivinä -kaavio sisältää ennusteen vuoden 2019 loppuun sekä toteumat tammikuusta 2015 syyskuuhun 2018. Kaavion varat eivät sisällä tytäryhteisöjen varoja kaupungin konsernitilillä. Maksuvalmiuden kehitystä kuvaavan kaavion tarkasteluvuosina 2015 – 2017 kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä aleni nettomääräisesti 372,6 milj. euroa, ja oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 1 206,0 milj. euroa.

Vuonna 2018 pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 106 milj. euroa (sis. liikenneliikelaitoksen investointeja varten nostetut rahalaitoslainat). Uusia lainoja ei tulla nostamaan. Liikenneliikelaitokselle on myönnetty kaupungin sisäistä lainaa 130 milj. euroa. Vuoden 2019 luvut sisältävät uutta ulkoista lainanottoa 115 milj. euroa ja lainojen lyhennyksiä (sis. HKL:n ulkoiset lainat) yhteensä 113 milj. euroa.

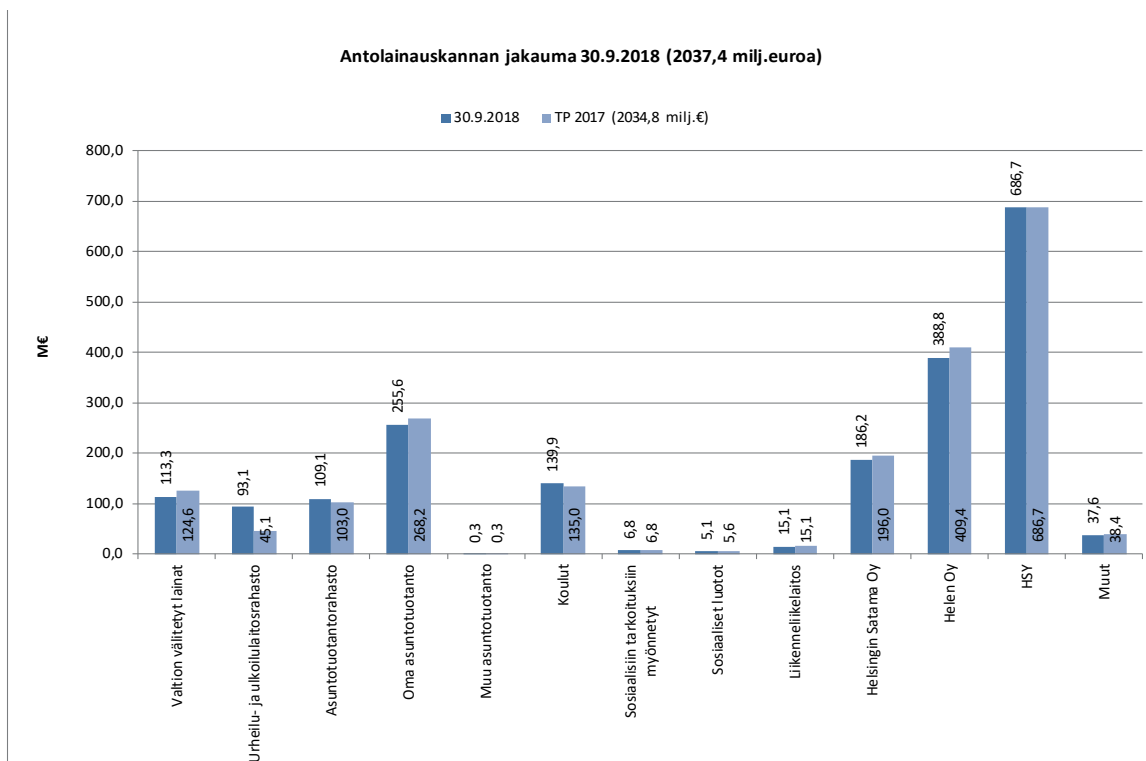
Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivänä 1.1.2015–30.9.2018

Sijoitusten ja kassatalletusten keskisaldot sekä ottolainojen pääomat kuukausittain

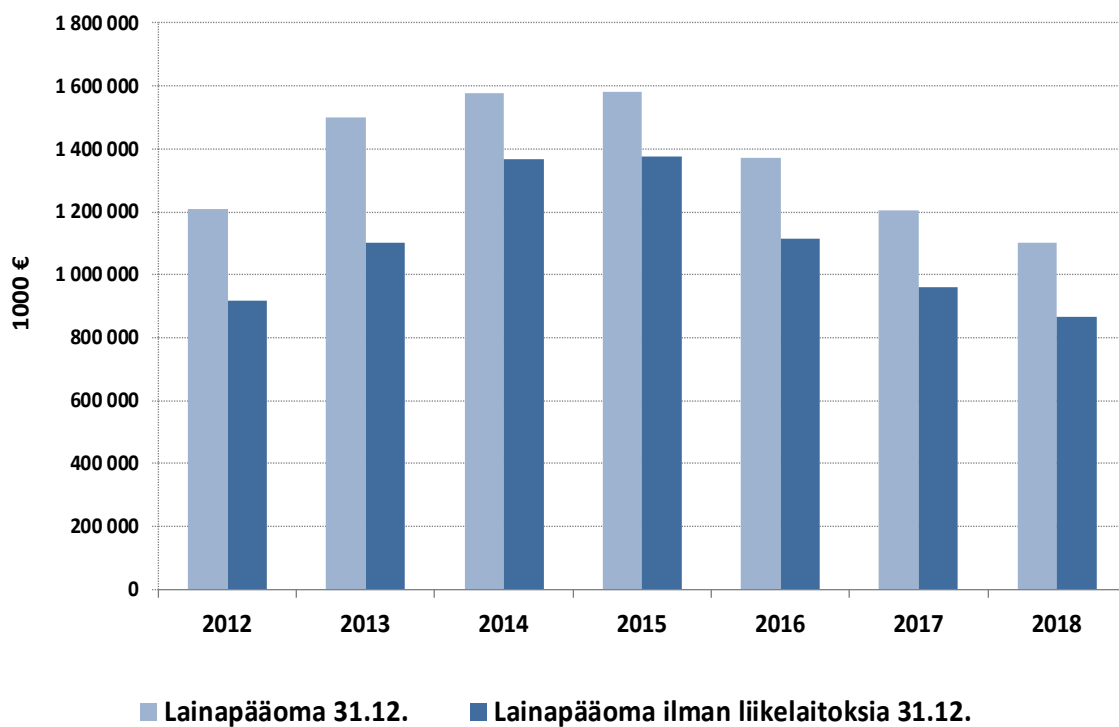

Antolainat

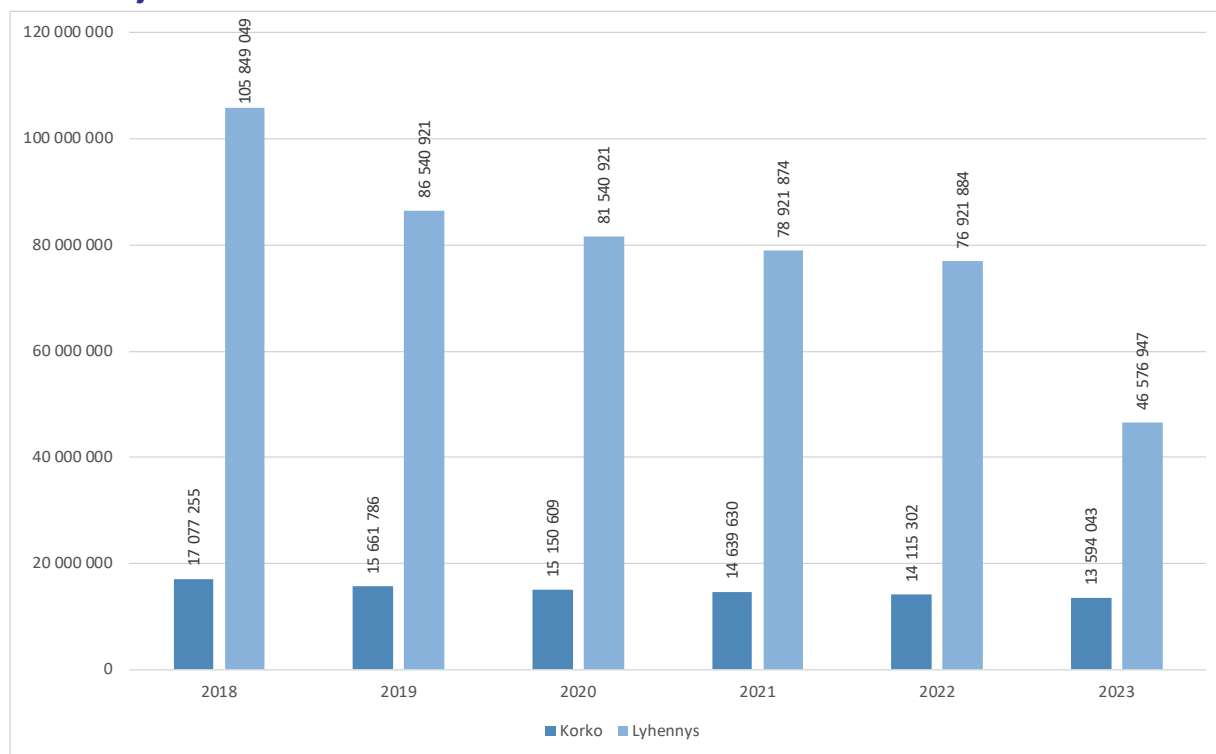

Ottolainat

Helsingin kaupungin lainakanta 2012–2018

Ottolainojen korot

Keskushallinto

Keskushallinnon tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2017	TA 2018	3. en- nuste	Erotus TA / en- nuste	Ylitysoi- keus 2018	Edelli- nen ennuste	Ennus- teen muutos
1 Keskushallinto	Tulot yhteensä	24,4	21,2	21,7	0,5		20,5	1,2
	Menot yhteensä	-235,8	-278,7	-252,5	26,2	-16,6	-263,7	11,2
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-295,3		42,7			
	Toimintakate	-211,4	-257,5	-230,8	26,7	-16,6	-243,2	12,4
11001 Vaalit	Tulot yhteensä		1,8	1,1	-0,7		1,1	
	Menot yhteensä	-2,4	-8,0	-2,2	5,8		-2,2	
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-8,0		5,8			
	Toimintakate	-2,4	-6,2	-1,1	5,0		-1,1	
12001 Tarkastuslautakunta ja -virasto	Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0			0,0	
	Menot yhteensä	-1,9	-2,0	-1,8	0,2		-1,8	0,0
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-2,0		0,2			
	Toimintakate	-1,9	-2,0	-1,8	0,2		-1,8	0,0
130 Kaupunginhallitus	Tulot yhteensä	0,0						
	Menot yhteensä	-17,4	-9,0	-9,1	-0,0	-14,4	-9,1	
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-23,4		14,4			
	Toimintakate	-17,3	-9,0	-9,1	-0,0	-14,4	-9,1	
14001 Kaupunginkanslia	Tulot yhteensä	14,3	16,1	16,0	-0,1		15,8	0,2
	Menot yhteensä	-110,5	-126,8	-119,2	7,6	-2,2	-126,5	7,3
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-128,9		9,7			
	Toimintakate	-96,2	-110,7	-103,2	7,4	-2,2	-110,7	7,5
150 Keskitetyt makset- tavat menot	Tulot yhteensä	4,9	3,4	4,7	1,3		3,7	1,0
	Menot yhteensä	-95,0	-132,9	-120,3	12,7	-0,0	-124,1	3,9
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn		-133,0		12,7			
	Toimintakate	-90,2	-129,6	-115,6	14,0	-0,0	-120,4	4,9
16001 Korkeasaaren eläintarha	Tulot yhteensä	5,2						
	Menot yhteensä	-8,6						
	TA+ylitysoik./TA+yliit/Enn							
	Toimintakate	-3,4						

Keskushallinto

Toimialan menojen ennakoidaan alittavan talousarvion mukaiset määrärahat 26,2 milj. eurolla. Toimialan toiminnoista, vaalien järjestämisen menojen, kaupunginkanslian toimintamenojen, keskitetysti varattujen tietotekniikan kehittämismäärärahojen, jakotettujen henkilöstömenojen sekä eräiden maksuosuuksien ennakoidaan toteutuvan talousarviota pienempinä.

Keskitettyihin kaupunginhallituksen käytävissä oleviin määrärahoihin sisältyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen hankkeisiin 12.3.2018 myönnetty 5,0 milj. euron määräraha, joka on päätöksen mukaan jaettu toimialojen käyttöön seuraavasti:

- Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 2,0 milj. eur
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala 1,0 milj. euroa
- Sosiaali- ja terveystoimiala 2,0 milj. euroa

Erillismäärärahaa ennustetaan käytettävän kaikki kolme toimialaa huomioiden noin 1,4 milj. euroa

vuonna 2018. Osan hankkeista ennustetaan jatkuvan vielä vuonna 2019.

Kaupunginkanslian oman toiminnan sekä keskitetysti varattujen tietotekniikan kehittämismäärärahojen ennakoidaan alittavan käytettävissä olevat määrärahat 7,6 milj. eurolla. Menosäästö syntyy henkilöstömenoista, mikä johtuu suurelta osin avoimista vakansseista sekä palvelujen ostoista. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen talousarviokohdan menot ennakoidaan olevan 63 milj. euroa alittaen talousarviossa arvioidun 2 milj. euroa. Työmarkkinatuen kustannukset Helsingille olivat vastaavalla tasolla eli 63,2 milj. vuonna 2017.

Vaalien järjestämisen menojen ennakoidaan toteutuvan 2,2 milj. euron tasolla ja se alittaa talousarvion 5,8 milj. eurolla. Kustannuksia muodostui pääosin ainoastaan presidentinvaalien yhden kierroksen järjestämisestä. Talousarviossa oli varauduttu mm. myös maakuntavaalien toteuttamiseen vuoden 2018 aikana.

Palvelukeskusliikelaitos

Talousarvion liikevaihtotavoite ja tilikauden ylijäämä tullaan ylittämään. Palvelukeskuksen logistiikkakeskuksen toiminnoista suurin osa siirtyi 1.5.2018 alkaen HUS-Logistiikkaan.

Palvelukeskus johtaa strategiset tavoitteensa kaupunkistrategian pääkohdista. Palvelukeskuksen toimintasuunnitelmat johdetaan strategisista tavoitteista. Palvelukeskuksen vuoden 2018 vuosi-teeman nimi on ”päivä päivältä parempaa palvelua” ja se jalkauttaa osaltaan kaupunkistrategiaa Palvelukeskuksen palveluissa. Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1-5).

Tulos mitataan vuoden 2018 lopulla. Tavoite arvioidaan saavutettavan.

Sweco Oy:n tekemän selvityksen pohjalta Pakkalan tuotantolaitoksen rakennukseen ja sen laitteistoihin kohdistuu teknisesti ja taloudellisesti erittäin merkittäviä peruskorjaus- ja muita investointitarpeita. KOY Pakkalantie 30:n hallitus on tehtyjen vaihtoehdotarkastelujen perusteella päättänyt siihen, että tulisi rakentaa kokonaan uusi tuotantolaitos nykyisen peruskorjaamisen sijaan. Tarve uudelle tuotantolaitokselle on otettava huomioon kaupungin ruokahuoltokonseptissa. Ruokahuoltokonseptia koskevaa selvitystyötä jatketaan kaupunginkanslian johdolla yhteistyössä Palvelukeskuksen sekä kasvatuksen ja koulutuksen, sosiaali- ja terveyden sekä kaupunkiympäristön toimialojen kanssa. Selsitystyöhön osallistetaan tarpeen mukaan myös Kiinteistö Oy Pakkalantie 30 sekä Työmaahuolto Oy

Palvelukeskuksen tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	106 743	107 241	110 899	3 658	108 404	2 495
Liiketoiminnan muut tuotot	856	880	532	-348	528	4
Varsinaiset kulut	-99 860	-105 024	-104 021	1 003	-102 497	-1 524
Poistot	-406	-500	-440	60	-440	
Liikelylijäämä/alijäämä	7 333	2 598	6 971	4 373	5 996	975
Korvaus peruspääomalle	-80	-80	-80		-80	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 253	2 518	6 891	4 373	5 916	975
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 333	2 598	6 971	4 373	5 996	-975
Poistot ja arvonalentumiset	-406	-500	-440	60	-440	
Rahoitustuotot ja -kulut	-80	-80	-80		-80	
Toiminnan rahavirta	7 659	3 018	7 331	4 313	6 356	-975
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-116	-800	-400	400	-800	-400
Investoinnin rahavirta			6 931	4 713	5 556	-1 375
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	7 543	2 218				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 610	-320	-300	20	-320	-20
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 610	-320	6 631	4 733	5 236	-1 395
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	4 933	1 898	5 236	3 338	5 236	-0

Työterveysliikelaitos

Työterveyspalveluiden kysyntä on kasvanut aiempiin vuosiin verrattuna. Erityisesti esimies- ja työyhteisötuen tarpeet samoin kuin sairaanhoitopalveluiden kysyntä on kasvussa. Muutokseen on vastattu ottamalla käyttöön uusia digitaalisia palveluita ja lisäämällä henkilöstöresurssia. Digitaalisten palvelukanavien käyttö on tuonut palveluiden piiriin myös uusia asiakkaita. Asiakaskokemusta kuvaava sitova toiminnallinen tavoite (NPS 70) saavutetaan.

Muista toiminnallisista tavoitteista työterveyshuollon kustannusten €/henkilö lasku (tavoite alle 373 €/henkilö) ei toteudu tavoitteen mukaisesti (arvio 400 €/henkilö). Ns. suurkuluttaja-asiakkaiden palveluohjaus ja tätä kautta palveluiden käytön vähentyminen ei ole toteutunut suunnitellun mukaisesti. Toisaalta lisääntyvään palvelukysyntään on vastattu henkilöstöresurssia lisäämällä.

Arvioidaan, että liikeylijäämätavoite saavutetaan

Työterveys Helsingin tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	16 519	16 000	16 700	700	16 750	-50
Liiketoiminnan muut tuotot	485	558	364	-194	351	13
Varsinaiset kulut	-16 334	-16 388	-16 902	-514	-16 889	-13
Poistot	-32	-29	-21	8	-21	
Liikeylijäämä/alijäämä	638	140	140	-0	190	-50
Korvaus peruspääomalle	-40	-40	-40		-40	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	598	100	100	-0	150	-50
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikeylijäämä (-alijäämä)	638	140	140	-0	190	50
Poistot ja arvonalentumiset	-32	-29	-21	8	-21	
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	-40		-40	
Toiminnan rahavirta	630	129	121	-8	171	50
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot		-31		31		
Investoinnin rahavirta			121	23	171	50
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	630	98				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-207					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-207		121	23	171	50
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	424	98	171	73	146	-25

Taloushallintopalveluliikelaitos

Talpan vuoden 2018 tuloksen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisena + 30 000 euronä. Tu-loennustetta laskee hieman suunniteltua pienemmät palvelujen määrät sekä asiakkaiden siirtyminen ma-nuaalisten palvelujen käyttäjistä sähköisten, edul-lisempien palvelujen käyttöön. Ennustetun tason saavuttaminen on haasteellinen ja tavoitteeseen pääsemiseksi tehdään talpassa systemaattisesti työtä kulujen pienentämiseksi sekä ottamalla palve-lujen tuottamisessa robotiikkaa käyttöön.

Investointeihin on varattu talousarviossa 300 000 euroa ja tämän ennustetaan toteutuvan.

Talpalla on talousarviossa kaksi sitovaa tavoitetta: asiakastytyvyisyys vähintään 3,85 ja tilikau-den tulos on ≥ 0 . Näiden molempien ennustetaan toteutuvan.

Taloushallintopalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste (1 000 €)

	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erutus TA / ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	28 382	28 250	28 150	-100	28 020	130
Liiketoiminnan muut tuotot	70	40	120	80	100	20
Varsinaiset kulut	-28 161	-27 918	-27 954	-36	-27 742	-212
Poistot	-204	-286	-230	56	-292	62
Liikelyijäämä/alijäämä	87	86	86	0	86	-0
Korvaus peruspääomalle	-56	-56	-56		-56	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	31	30	30	0	30	-0
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelyijäämä (-alijäämä)	87	86	86	0	86	0
Poistot ja arvonalentumiset	-204	-286	-230	56	-292	-62
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-56	-56		-56	
Toiminnan rahavirta	235	316	260	-56	322	62
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-168	-300	-300		-300	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	67	16	-40	-56	22	62
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-107					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-107					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-40	16	-40	-56	22	62

Rakentamispalveluliikelaitos

Tulojen ennustetaan toteutuvan 20,6 milj. euroa talousarviota parempana. Menot arvioidaan toteutuvan puolestaan 21,4 milj. euroa talousarviota suurempana. Ennusteen käyttökatteeksi muodostuu 7,4 milj. euroa. Poistojen ja peruspääomalle maksettavan korvauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 2,1 milj. euroa, joka on 0,7 milj. euroa talousarviota heikompi.

Rakennustekniikassa monet hankkeet ovat varmistuneet edellisen ennusteen jälkeen. Rakennusprojektit yksikön suuret hankkeet (Hakaniemen kaupapahalli, Suvilahden Kaasukello, Vuosaaren tuki-kohta) nostavat liikevaihtoa, mutta tarjoushintoja on jouduttu tarkastelemaan, joten tulos jää pieeksi. Korjausrakentamisen yksikön työkanta on lisääntynyt voimakkaasti isojen hankkeiden myötä, myös muu työkanta on hyvä.

Työkoneiden ja autojen sekä muun irtaimen omaisuuden hankintaan arvioidaan käytettävän suunnitellun mukaisesti 3 milj. euroa.

Staralla on liikelaitoksena ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vuonna 2018 tehdään selvitys Staran tilaaja ja tuottaja – roolin erottamiseksi toisistaan. Selvitys valmistuu lokakuun loppuun mennessä.

Kehittämisen painopisteet ovat asiakaslähtöisyyden lisäksi vahvassa taloudessa ja kilpailukykyisissä palvelukokonaisuuksissa sekä toiminnan innovatiivisessa kehittämisessä. Digitalisuuden hyödyntämiseksi ja sähköisten ja mobiilien järjestelmien ja robotiikan hallituksi käyttöönottamiseksi Staralle tehdään kokonaisvaltainen vuoteen 2021 yltävä suunnitelma ja budjetti.

Esimerkkeinä kaupunkistrategiaa toteuttavista toimenpiteistä ovat digitalisaatiota edistävä 6Aikahanke sekä Staran toiminnalleen saama Rala-sertifikaatti. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan. Stara selvittää ja täsmentää kilpailuttamisen ja hankinnan toimintamalliaan erityisesti asfalttiurakoita koskien.

Rakentamispalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste (1 000 €)

	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	54 177	100 800	220 599	119 799	210 205	10 394
Liiketoiminnan muut tuotot	100 338	99 222		-99 222		
Valmistus omaan käyttöön	3 177	3 688	3 675	-13	3 708	-33
Varsinaiset kulut	-132 950	-195 396	-216 840	-21 444	-207 215	-9 625
Poistot	-2 169	-3 557	-3 363	194	-3 463	100
Liikelylijäämä/alijäämä	22 573	4 758	4 072	-686	3 235	836
Korvaus peruspääomalle	-1 134	-1 944	-1 944		-1 944	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	21 436	2 814	2 128	-686	1 291	836
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	22 573	4 758	4 072	-686	3 235	-836
Poistot ja arvonalentumiset	-2 169	-3 557	-3 363	194	-3 463	-100
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 137	-1 944	-1 944		-1 944	
Toiminnan rahavirta	23 605	6 371	5 491	-880	4 754	-736
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-1 180	-3 000	-3 300	-300	-3 000	300
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	22 424	3 371	2 191	-1 180	1 754	-436
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 440		-3 468	-3 468	-3 567	-99
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 440		-3 468	-3 468	-3 567	-99
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	26 864	3 371	-1 277	-4 648	-1 813	-535

Sitovat tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Kaupunginkanslia		
Tavoitteena on, että 60 % kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätettäväksi tulevista asioista käsitellään enintään 100 kalenteripäivässä.		100 %
Vuonna 2018 rakennetaan 6 000 uutta asuntoa		6 011
Yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä yhtä nopeasti kun asukasluku		100 %
Työttömille helsinkilöisille palvelua työpaikoilla yhteensä 3 500 työttömälle		3 500
65%:ssa hankintakilpailuksista huomioidaan ympäristö ja vastuullisuusnäkökulma.		65 %
Stara		
Energiansäästötaavoite on 14 % vuoden 2010 energiankulutuksesta mukaan lukien aiempien vuosien säästötaavoitteet. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön- ja kaukolämmönkulutus.	14	14
Työhyvinvointia kehitetään siten, että sairauspoissaolojen määrä vähenee vuodesta 2017 vähintään 0,2 prosenttiyksikköä.	0,2	0,2
Talpa		
Tilikauden tulos \geq 30 000 €		\geq 30 000 €
Asiakastytyväisyys 3,85 asteikolla 1–5 (toteutunut 3,67 vuonna 2016)		3,85
Palvelukeskus		
Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5).	3,5	3,5
Työterveys Helsinki		
Asiakaskokemus NPS	70	70
Tarkastuslautakunta ja -virasto		
Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmasta vähintään 60 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin	60 %	71 %

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Kaupunginkanslia		
Perustettujen yritysten määrä	1 050	1 050
Matkailijamäärä	3 983 824	3 983 824
Tutkimus- ja tilastoaiheisten verkkopalveluiden kävijämäärät	415 000	350 000
Hri palveluista ladattujen tietoaaineistojen määrä	23 000	23 000
Kaupunginarkiston verkkosivujen ja sinetti -arkistotiejärjestelmän käynnit/vuosi	41 000	41 000
Talpa		
Sähköiset muistiotositerivit, kpl	225	225
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, kpl	1 280	1 265
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, kpl	225	222
Ostolaskut, kpl	780	780
Palkka- ja palkkiolipukkeet, kpl	783	790
Automaattisesti täsmäytyvät tiliteviennit %	70,0	70,0
E-laskujen osuus lähtevistä laskusta %	29,0	33,0
Automaattisesti täsmäytyvät ostolaskut %	18,0	18,0

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
CM-järjestelmässä täsmäytyvät ostolaskut %	12,0	14,0
Sähköisesti ilmoitetut poissaolot %	75,0	75,0
Sähköiset palkkalipukkeet %	76,0	78,5
HTV	364	366
Palvelukeskus		
' Liikelyijäämä vähintään 2,4 % liikevaihdosta	2,4	5,5
Sijoitetun pääoman tuotto on vähintään 4,2 %	4,2	8,4
Henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot) enintään 55 % liikevaihdosta.	55	46,9
Työterveys Helsinki		
Työterveyshuollon kustannukset (€/henkilö)	372	400
Työterveyshuollosta kirjoitetut sairaspoissaolopäivät	280 000	280000
Asiakasmäärä	39 500	39 500
Kirjanpidon myynti/asiakasmäärä	419	432
Tarkastuslautakunta ja -virasto		
Arviointikertomus valmistuu 30.4. mennessä	30.4.2018	10.4.2018
Tilintarkastuskertomus annetaan 30.4. mennessä	30.4.2018	26.4.2018
Henkilötyöpäivät	3 700	3 000
Arviointi- ja tarkastustyöhön käytettyjen työpäivien osuus henkilötyöpäivistä	74,0 %	74,5 %
Tilintarkastuspäivät, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät	390	389
Tuottavuus	101,4	104,0

Kasvatus ja koulutus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2017	TA 2018	3. En- nuste	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2018	Edellinen ennuste	Ennus- teen muutos
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot yhteensä	41,3	56,0	61,3	5,3		58,7	2,7
	Menot yhteensä	-651,1	-1 140,7	-1 145,6	-4,9		-1 147,8	2,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-1 140,7		-4,9			
	Toimintakate	-609,8	-1 084,7	-1 084,3	0,4		-1 089,2	4,9

Kasvatus ja koulutus

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset talouden toteutumiseen

Tuloja arvioidaan kertyvän noin 5,3miljoonaa euroa eli 9,7% enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksuista.

Kaupunginvaltuusto päätti 28.2.2018 siirtää etsivä nuorisotyön määrärahat yhteensä 450 000 euroa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle nuorisopalvelukokonaisuuteen. Määrärahan siirron jälkeen menoja ennakoidaan kertyvän kaikki kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palvelukokonaisuudet yhteensä 4,9 miljoonaa euroa eli 0,4% yli talousarvion. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Vuoden 2018 toteutunut palkankorotus ja kertaerän jaksottaminen vuoden 2018 kuluksi kasvattaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kuluja yhteensä noin 8,0 miljoonaa euroa. Toimiala pystynee sopeuttamaan palkankorotuksen kokonaisuudessaan

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ennakoidaan olevan lapsia noin 320 eli 0,8 % vähemmän, kun talousarviossa on ennakoitu. Kaupungin omisissa päiväkodeissa ennustetaan olevan lapsia noin 345 alle talousarvion. Yksityisen hoidon tuen lapsimäärä ylittää talousarvion 375 lapsella ja kotihoidontuen lapsimäärä alittaa talousarvion 450 lapsella. Ostopalvelupäiväkodeissa olevien lapsien määrän ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 70 lapsella. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa lapsimäärän arvioidaan jäävän talousarviosta noin 169 lapsella eli -6,6 %.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 348 (0,9%) oppilaalla. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärä ylittää talousarvion 27 (0,8%) oppilaalla.

Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 65 (0,9%) opiskelijalla. Ruotsinkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 42 (3,5%) opiskelijalla.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion sekä järjestämisluvan noin 400 opiskelijavuodella.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärien ennustetaan pysyvän talousarvion tasolla. Suomenkielisen työväenopiston opiskelijamäärän ennustetaan pysyvän talousarvion tasolla, mutta Arbiksen opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan 500 opiskelijalla talousarvioon verrattuna.

Kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien toimenpiteiden edistyminen

Englanninkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen paikkamäärän kaksinkertaistaminen aloitetaan syksyllä 2018. Ensimmäisen vieraan kielen opetus kaikille peruskoulun ensimmäisellä luokalla oleville oppilaille aloitetaan syksyllä 2018. Kiinan kielen opiskelua laajennetaan peruskouluissa ja lukioissa. Varhaiskasvatuksen kielirikasteinen kokeilu on jatkunut ja perusopetuksessa on laajennettu kielirikasteista opetusta ja kielikylpytoimintaa.

Maksuton neljän tunnin varhaiskasvatus viisi-vuotiaille alkoi elokuussa 2018.

Avoimen ammattiopiston toiminta on jatkunut samoin kuin osaamiskeskuksen toiminta ja ohjaamo-toimintamalli.

Monikulttuuriset ohjaajat ovat jatkaneet työtään peruskouluissa.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä amatilliseen koulutukseen. Myönteisellä erityiskohdella edistetään tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään segregaatiokehitystä.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. Työskentely on käynnistetty yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa. Hankehenkilöstö on rekrytoitu, kevään työpajojen ideoita

jatkokyösetetään pilotoitaviksi sekä indikaattorityö on käynnistetty.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Kiusaamisen nykytilannetta on kartoitettu eri menetelmin ja eri kohderyhmiä kuullen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella. Kartoitukseen avulla on saatu keskeisiä teemoja esiin. Kouluilla on suunnitelmat kiusaamis- ja häirintätilanteiden varalta ja lähtökohtaisesti kiusaamiseen puututaan aina. Nykytilan kartoitus toi esiin puuttumisen hankaluuden ja seurannan vaikeuden: vyyhtiin liittyy usein sosiaalinen media, kiusatun haluttomuus puhua aiheesta ja vanhempien tulehtuneet välit toisten vanhempien kanssa tai epäluuloisuus koulun henkilöstön osaamiseen.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävälle on tarjolla jatkokoulutuspaikka. Perusopetuksen opinto-ohjauksen lisäksi keskeisiä toimia koulutustakuun varmistamiseksi ovat Stadin ammattiopiston Bryggan palvelut ml. avoimet opinnot, nuorten työpajat ja kaupungin yhteinen Ohjaamo-palvelu.

Digi1-ohjelman loppuunsaattaminen etenee.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toimialalla on kaikkiaan kaksi sitovaa tavoitetta vuoden 2018 talousarviossa. Toimialan sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennakoidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Arvio merkittävimmistä toimintaympäristön riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä riskitekijät palvelutuotannossa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaympäristön muutosten epävarmuustekijät liittyvät budjettirahoitteisessa toiminnassa varhaiskasvatuksen talouden toteutumisen ennustamiseen. Varhaiskasvatuksen palvelujen kysynnän ennustaminen on haastavaa, mikä johtuu kasvavasta väestöstä, työllisyyden parantumisesta sekä viisi-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutuksista palveluiden kysyntään.

Sitovat tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Helsingissä joustavat elinikäisen oppimisen polut ottavat huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet	100 %	100 %
tehostetaan toimialan yhteistä tilankäyttöä	100 %	100 %

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Varhaiskasvatus ja esiopetus		
Suomenkielinen varhaiskasvatus		
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2016	38 102	37 782
Omissa päiväkodeissa 31.12.	24 549	24 204
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	290	360
Perhepäivähoidossa 31.12.	870	870
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12.	8 000	7 550
Yksityishoidontuki, lapset 31.12.	3 275	3 650
Kerhoissa, lapset 31.12.*	1 050	1 050
Esiopetus, perusopetuksessa	68	98
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminnan oppilaat:	5 800	6 974
Kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 400	1 400
Muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	4 400	5 574
Suomenkielinen perusopetus	38 646	38 994
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 229	7 294
Lukiokoulutus - Gymnasieutbildning	7 177	7247
Valmistava opetus -	52	47
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina*)	9 588	10 001
Valtionosuuteen oikeuttava koulutus –	7 857	7 801
Valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus –	150	150
Oppisopimuskoulutus –	1 581	2 050
*) opiskelijamäärä*0,9		
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus		
Maksullinen palvelutoiminta henkilötyövuosina	300	300
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä -	40	40
Suomenkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	15 000	15 000

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Ruotsinkieliset palvelut		
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus		
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2016	2 548	2 379
Omissa päiväkodeissa 31.12.	2 070	1 967
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksut.)	290	240
Perhepäivähoidossa 31.12.	95	79
Esiopetus, perusopetuksessa	93	93
Ruotsinkielinen perusopetus	3 524	3551
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 215	1 257
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	22 500	22 500
Opiskelijamäärä	6 300	6 800
Kurssilaiset, ilmoittautuneet opiskelijat	18 500	18 500
Opintonsa loppuunsaattaneiden maahanmuuttajien määrä	15	15
Kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut yhteensä	40 650	40 161
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta	5 800	6 974
Kaupungin tuottaman perusopetuksen oppilaat yhteensä	42 170	42 545
Kaupungin tuottaman lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	8 444	8 551
Ammatillinen koulutus	9 588	10 001
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät		
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	626	504
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 750	8 829

Kaupunki- ympäristö

Kaupunkiympäristön toimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2017	TA 2018	3. En- nuste	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2018	Edellinen ennuste	Ennus- teen muu- tos
3 Kaupunkiympäristön toimiala	Tulot yhteensä	1 060,4	1 007,1	1 016,1	9,1		1 018,8	-2,7
	Menot yhteensä	-703,0	-753,3	-739,3	14,0	-0,2	-746,9	7,6
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-753,5		14,2			
	Toimintakate	357,4	253,7	276,8	23,1	-0,2	271,9	4,9
31001 Kaupunkirakenne	Tulot yhteensä	343,8	457,4	470,4	13,0		471,5	-1,1
	Menot yhteensä	-106,9	-185,7	-184,1	1,6	-0,2	-185,7	1,6
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-185,9		1,8			
	Toimintakate	236,9	271,7	286,3	14,6	-0,2	285,8	0,5
31002 Rakennukset	Tulot yhteensä	292,2	512,1	510,0	-2,1		509,6	0,4
	Menot yhteensä	-156,4	-276,1	-274,0	2,1		-273,6	-0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-276,1		2,1			
	Toimintakate	135,9	236,0	236,0	-0,0		236,0	-0,0
31003 Asuntotuotanto	Tulot yhteensä	11,8	23,2	21,2	-2,0		23,2	-2,0
	Menot yhteensä	-6,5	-19,5	-15,5	4,0		-19,5	4,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-19,5		4,0			
	Toimintakate	5,3	3,7	5,7	2,0		3,7	2,0
31004 HSL- ja HSY-kun- tayht. maksusuudet	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-183,6	-198,1	-198,1			-198,1	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-198,1					
	Toimintakate	-183,6	-198,1	-198,1			-198,1	
31005 Pelastuslaitos	Tulot yhteensä	16,5	14,4	14,6	0,2		14,5	0,1
	Menot yhteensä	-51,4	-52,4	-52,1	0,4		-52,1	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-52,4		0,4			
	Toimintakate	-34,9	-38,1	-37,5	0,6		-37,5	0,1
31006 Tuki HKL:lle	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä		-21,6	-15,7	5,9		-18,0	2,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-21,6		5,9			
	Toimintakate		-21,6	-15,7	5,9		-18,0	2,3

Kaupunkiympäristö

Kaupunkirakenne

Tuloja ennustetaan kertyvän 470 milj. euroa eli 13 milj. euroa talousarviota enemmän. Ylitys johtuu ennakoitua suuremmista maanmyyntituloista ja rakennusvalvonnan tuloista.

Käyttötalouden menojen ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa talousarviota pienempinä menojen ollessa 184,1 milj. euroa. Säästöistä pääosa kertyy säästyneistä henkilöstökuluista. Vuoden 2019 alussa maksettava kertaerä kirjataan vuoden 2018 kuluksi, erän vaikutus toimialalla on noin 0,7 milj. euroa. Yhteen maankäyttösopimukseen liittyvästä maanluovutuksesta ja yhdestä rakennusten myynnistä arvioidaan kirjattavan yhteensä 0,7 milj. euron myyntitappio, jonka kattamiseksi arvioidaan ylitystarve vuoden lopulla.

Kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien toimenpiteiden edistymistä seurataan. Keskeisimpiä tavoitteita ja teemoja ovat asuntotuotannon edistäminen, liikkumisen sujuvuus ja kestävätkulku- muodot, keskustan elinvoimaisuus, moderni ilmastovastuu, elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat monipuoliset sijaintipaikat yritysille, ketterä toimintakulttuuri, palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti, hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö. Lisäksi omaisuudenhallintaa toteutetaan elinkaaritalousnäkökulmasta, kiinteistö- ja rakennuskannan laatua parannetaan sekä vahvistetaan kaupungin asemaa metropolialueena.

Asuntotuotantoon arvioidaan luovutettavan rakennusoikeutta noin 300 000 kerrosneliömetriä, joten sitovaa 380.000 kerrosneliömetrin toiminnallista tavoitetta ei ennusteta saavutettavan. Muiden sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Lakiehdotus asumisoikeuslain uudistamisesta on edelleen eduskunnassa ja mahdollisesti tulossa käsitteilyyn syksyn aikana. Ennakkotiedon mukaan laissa esitetään kunnan viranomaispalvelun siirtämistä valtion (Aran) hoidettavaksi.

Rakennukset

Tulojen ja menojen ennustetaan toteutuvan runsaat 2 milj. euroa talousarviota pienempinä. Tulojen ja menojen erotuksena syntyvä sitova toimintakate arvioidaan saavutettavan.

Kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien toimenpiteiden edistymistä seurataan. Rakennuttamispalveluiden johtamana toteutetaan hankkeita yli 500 miljoonalla eurolla. Suurimmat yksittäiset hankkeet ovat Kruunusillat, vuonna 2019 valmistuvat Olympiastadionin peruskorjaus ja Metropolian Myllypuron Kampus. Kiinteistöstrategia valmistuu päätöksentekoon syksyn 2018 aikana. Valmistelun aikana on osallistettu sekä toimialojen ja sidosryhmien edustajia. Benchmarking-selvityksissä on haastateltu mm. Suomen yliopistokiinteistöjen, Senaatti-kiinteistöjen sekä Tukholman, Oslon ja Göteborgin edustajia mm. rakennuskannan hallintamalleista ja vuokramalleista. Sisäilmaohjelman valmisteluun liittyen on panostettu erityisesti vuoro- vaikutuksen kehittämiseen osana sisäilmaongelmien ratkaisua. Kaupungin sisäilmaryhmän toiminta käynnistyi kesäkuussa. Talonrakennushankkeiden kosteudenhallintaprosessin toimivuuteen lisätään pistokoemaiset työmaakäynnit, joissa selvitetään urakoitsijoiden toimenpiteet työmaiden puhtauden ja kosteuden hallitsemiseksi.

Sitovien tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Talonrakentaminen jatkuu erittäin vilkkaana ja se aiheuttaa paineita urakoitsijoiden saatavuudessa ja hintatasossa. Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten aikaisten väistötilojen hankkimisessa sekä lisääntyneiden päivähoito- ja esiopetustarpeiden vaatimien tilojen hankinnassa on haasteita. Toimitilojen yksi merkittävimmistä riskeistä on sisäilmaongelmat.

Asuntotuotanto

Tulojen ennustetaan toteutuvan 2,0 milj. euroa ja menojen ennustetaan toteutuvan 4,0 milj. euroa talousarviota pienempinä, joten tulojen ja menojen erotuksena syntyvä sitova toimintakate arvioidaan ylitettävän 2,0 milj. eurolla.

Kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien toimenpiteiden edistymistä seurataan. Asuntotuotannon edistämiseksi yhteensä 1148 asunnon rakentamisen aloitus on varmistettu. Ennuste vuodelle 2018 on 1543 asunnon rakentamisen aloittaminen. Kiinteistö- ja rakennuskannan laadun parantamiseksi on korjaushankkeita tuotanto-ohjelmassa 806 asunnon verran. Näistä 451 asunnon käynnistyspäätös on saatu ja loppuvuonna kilpailutetaan loput 355 asuntoa. Moderni ilmastovastuun mukaisesti rakennusten

E-lukuvaatimus on ollut tavoitteen mukainen eli kerrostaloissa 80 kWh/m² ja rivitaloissa 90 kWh/m².

Sitovan toiminnallisen tavoitteen ennustetaan toteutuvan.

Pelastuslaitos

Tulojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Sitovana kohtana olevat menojen arvioidaan alittuvan noin 0,3 milj. euroa. Menojen vähenemään vaikuttavat noususuhdanteen aiheuttama ylimääräinen henkilöpoistuma ja rekrytointivaikkeudet.

Kolmesta sitovasta toiminnallisesta tavoitteesta kaksi ei toteudu. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä omatoimisen varautumisen kehittämiseksi kuntalaisiin sekä alueella toimiviin tahoihin kohdistetaan turvallisuuteen ja onnettomuusriskien hallintaan liittyviä toimenpiteitä. Tavoitteena on vähintään 8600 turvallisuuspistettä. Ennuste on 8000 pistettä, joten tavoite ei toteudu. Talouden noususuhdanteessa valvontatoiminnasta yksityissektorille siirtyviä resursseja ei kyetä korvaamaan riittävän nopeasti, minkä vuoksi valvontaan on käytettävissä suunniteltua vähemmän työpanosta. Poikkeamalla ei tarkastelujaksolla ole vaikutusta Helsingin turvallisuustilanteeseen. Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä. Viive on 67 %, joten tavoite ei toteudu. Kiireellisten ensihoitotehtävien kasvu tammi-maaliskuussa oli 2,8 % edellisvuoden

Rakennusalan ja asuntomarkkinoiden noususuhdanne voi vaikeuttaa hyväksyttävien urakkatarjousten saamista ja viivästyttää asuntuotantoa.

r

vastaavasta ajankohdasta. Kasvava tehtävämäärä lisää yksiköiden sidonnaisuutta tehtäviin ja hidastaa lähtönopeutta seuraaviin tehtäviin. Tämän lisäksi asiakkaiden tavoittamisaikaa hidastavat jonoutuvat hälytystehtävät, jotka osoitetaan oman toiminta-alueen ulkopuolella tai vielä sairaalassa oleville yksiköille. Tavoittamisviive ylittää ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaiset tavoitteet. Poikkeaman korjaaminen edellyttää lisäresursointia ensihoitoyksiköiden määrään. Yhteistyö hätäkeskuksen kanssa ei ole johtanut hälytysmäärän kasvutrendin pysäyttämiseen odotetulla tavalla.

Sisäministerin ilmoituksen mukaan Helsingin pelastuskoulu lakkautetaan vuonna 2020. Lakkautamisen myötä ei enää ole mahdollista integroida pelastajakoulutusta suoraan pelastuslaitoksen työelämätarpeisiin ja terveydenhuollon ammattitutkinnon omaavien pelastajien rekrytointi vaikeutuu. Pidemmällä aikavälillä uhkana on pelastajan tehtävien eriytyminen ensihoitajan ammatista, mikä voi olla riski ensihoidon sekä pelastustoiminnan suorituskyvylle suuronnettomuustilanteissa.

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos

Liikenneliikelaitoksen toimintaympäristö on ollut vakaa vuonna 2018. Länsimetron käynnistymisen marraskuussa 2017 on selkeyttänyt talouden ennustettavuutta. KVTES-neuvottelusopimuksen mukaisesti palkankorotuksiin HKL oli varautunut talousarviossa.

HKL:n tuotot ja menot ovat toteutumassa talousarviota pienempinä. Toimintatuotot ovat ennusteessa

229,7 miljoonaa euroa eli 15,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa.

Vastaavasti myös menojen ennustetaan toteutuvan talousarviota pienempinä (TA: 158,8 milj. euroa, Enn: 150,2 milj. euroa). Suurin syy erolle ovat pääomakulut, jotka ovat toteutumassa selvästi talousarviota pienempinä. HKL ei tule nostamaan lainoja talousarviossa suunnitellusti (TA: 299,5 milj. euroa; Enn: 130,0 milj. euroa) ja yleinen korkotaso on

pysynyt matalalla, joten korkokulut ovat toteutumas-
sa 2,7 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä.

Menoissa poistoja arvioidaan toteutuvan 5,2 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Suurin yksittäinen syy on Variotram-raitiovaunujen jäljellä olleen hankintamenon alaskirjaaminen 31.12.2017, jonka myötä vaunuista ei toteudu poistoja vuonna 2018. Alaskirjaus liittyi sopimukseen, jonka myötä vaunut palautetaan toimittajalle vuoden 2018 aikana.

HKL laskuttaa pääomakulut HSL:n liikennöintikorvauksina ja infrakorvauksena sekä osittain kaupungin infratukena, joten pääomakulujen toteutuminen talousarviossa ennakoituna pienempänä vaikuttaa myös HKL:n tuottoihin.

Myös henkilöstökulujen sekä aineiden ja palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan talousarvio-ossa arvioitua vähemmän.

HKL:n tilikauden tulosenuste on 0,8 miljoonaa euroa (TA: 0 milj. euroa).

Investointien nettoennuste on 126,2 miljoonaa euroa, kun talousarviossa varauduttiin 172,6 miljoonan euron nettoinvestointeihin. Metrovaunujen ja metrosiltojen peruskorjaukset eivät ole toteutumas-
sa siinä laajuudessa kuin talousarviovaiheessa ennakotiin. Myös metroasemien ja varikoiden peruskorjausten aikataulu on viivästynyt.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat uudet raitiovaunut 44,6 miljoonaa euroa. Muita suuria investointeja ovat Raide-Jokerin infra 5,8 miljoonaa euroa, metrovaunujen peruskorjaukset 5,6 miljoonaa euroa, Hakaniemen metroaseman peruskorjaus ja kehittäminen 5,1 miljoonaa euroa, Kalasataman liityntäpysäköinti 5,0 miljoonaa euroa, Helsingin metron asetinlaitteen uusiminen 4,9 miljoonaa euroa, Kruunusillat 3,7 miljoonaa euroa ja uudet metrovaunut 3,3 miljoonaa euroa.

HKL toteuttaa toiminnassaan tavoiteohjelmaa 2016-2024, jonka tavoitteet ovat vuonna 2017 hyväksytyn kaupunkistrategian mukaisia. Strategisia tavoitteita toteutetaan kehitysohjelmilla, joista on käynnissä kolme: operatiivisen tehokkuuden, omaisuuden hallinnan ja turvallisuuden kehitysohjelmat.

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Tehtyjen kansainvälisten benchmarking-tutkimusten ja HKL:n omien selvitysten perusteella tehostamistarve on noin 10 %, jotta HKL on kustannustehokkuudeltaan kansainvälisten markkinoiden kärkeä. Vuoden 2016 tasoon verrattuna HKL on toteuttanut vuositason noin

4,9 miljoonalla eurolla ja kustannustehokkuutta parantavia toimia on toteutuksessa parhaillaan noin 3,1 miljoonan euron mittaluokassa. Vielä kesken ja suunnittelussa olevat toimet mukaan lukien HKL arvioi parantavansa tehokkuutta vuositason yli 15 miljoonaa euroa vuoteen 2021 mennessä.

Omaisuuden hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Omaisuuden hallinnan kehitysohjelmalla etsitään keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tulovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan. Talvella 2017-2018 käynnistettiin omaisuuslajikohtainen ohjausryhmätyöskentely HKL:ssä ja omaisuuslajien hallinnan uudet toimintatavat on otettu käyttöön kokonaisuudessaan vuoden 2018 aikana.

Turvallisuuden kehitysohjelmassa parannetaan toimintamalleja HKL:n hoitamassa liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Turvallisuustyön perusteita määrittää alun perin kaupunkiraideliikenneläillä voimaantullut sääntely, joka on siirtymässä/siirtynyt liikennepal-velulakiin ja raideliikennelakiin. Viranomaissääntelyn lähtökohdalla on itsevalvonta, joka perustuu HKL:n turvallisuusjohtamisjärjestelmään. Turvallisuusjohtamisjärjestelmää päivitetään vuoden 2018 aikana vastaamaan kattavasti myös raitioliikenteen nykytilaa. HKL:n organisaatioturvallisuusohje valmistui vuonna 2018.

Liikenneliikelaitoksen sitovista tavoitteista vuonna 2018 ennustetaan saavutettavan kaksi (2) kahdeksasta (8). HKL:n sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen, toiminnan kokonaiskustannusten ennakoidaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

Metroliikenteen asiakastyytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta. Tutkimustietoa ei ole vielä käytettävissä, mutta alkuvuonna metroliikenteessä esiintyneiden haasteiden ennakoidaan heijastuvan asiakkaiden kokemukseen ja näkymään alle tavoitteen jäävässä metroliikenteen liikennöitsijäarvosanassa.

Asiakastyytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta sekä metro- että raitioliikenteessä. Raitioliikenteessä viimeisimpien tutkimustulosten mukaan suurin muutos arvosanassa on lasku vaunujen siisteydessä. Laskuun vaikuttavat myös linjastomuu-
toksen sekä lipunmyynnin loppumisen aiheuttama

epävarmuus ja puutteet kyvyssä neuvoa ja opastaa asiakkaita näissä tilanteissa. Myös HSL:n kyselyn rakenteeseen tekemillä muutoksilla arvioidaan olevan liikennöitsijä-arvosanaa laskeva vaikutus. Metron heikentyneen asiakastyytyvyyden taustalla on useita länsimetron aloitukseen linkittyviä tekijöitä. Henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat ja niiden saama korkea medianäkyvyys vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa.

Myös liikennöinnin luotettavuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Pääasiallisena syynä metroliikenteen tavoitetta alhaisempaan ajettujen lähtöjen osuuteen on ollut alkuvuodesta alkaen vai-vannut henkilökuntapula ja osittain myös tekniset viat. Syynä raitioliikenteen tavoitetta alhaisempaan ajettujen lähtöjen määrään ovat tammikuussa ollut kalustopula sekä ennakoitua suurempi henkilökuntapula syyskuusta alkaen.

Matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Raitioliikenteen osalta muutoksen syytä on vaikea arvioida, koska järjestyksenpidon näkökulmasta muutosta toiminnassa tai huomattavia häiriöitä ei ole ollut. Heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla lienee koko joukkoliikenteeseen kohdistuva epävarmuus luotettavuudesta. Metromatkustajien heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla on metron henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat sekä niiden saama korkea medianäkyvyys. Nämä seikat vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa voimakkaasti.

HKL:n tulos- ja rahoituslaskelmaennuste (1 000 €)

	TP 2017	TA 2018	3. Ennuste	Erotus TA/Ennuste		
Tuloslaskelma						
Tuki infrainvestointien pääomakuluihin	18 935	21 581	15 676	-5 905	18 005	-2 329
Muut myyntitulot	161 702	199 987	189 391	-10 596	192 532	-3 141
Liikevaihto	180 637	221 568	205 067	-16 501	210 537	-5 470
Valmistus omaan käyttöön	5 407	6 473	5 804	-669	5 699	105
Liiketoiminnan muut tuotot	20 081	16 844	18 853	2 009	17 818	1 035
Varsinaiset kulut	-129 527	-158 799	-150 237	8 562	-153 756	3 519
Poistot	-48 329	-50 038	-44 851	5 187	-45 754	903
Liikelylijäämä/alijäämä	28 270	36 048	34 636	-1 412	34 544	92
Rahoitustuotot	33		1	1		1
Korkokulut kaupungin lainasta	-1	-4 184	-1 107	3 077	-807	-300
Muut korkomenot	-3 824	-3 593	-3 781	-188	-4 268	487
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442		-8 442	
Muut rahoitusmenot	-12 143	-20 036	-19 479	557	-19 479	
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	3 893	-207	1 828	2 034	1 548	280
Poistoeron muutos	2 975	2 767	2 767		2 767	
Varausten muutos	-3 893	-2 560	-3 765	-1 205	-3 765	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 975	0	830	829	550	280
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	28 270	36 048	34 636	-1 412	34 544	-92
Poistot ja arvonalentumiset	-48 329	-50 038	-44 851	5 187	-45 754	-903
Rahoitustuotot ja -kulut	-24 377	-36 255	-32 808	3 447	-32 996	-188
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-614	0	-541	-541	-520	21
Toiminnan rahavirta	52 836	49 831	47 220	-2 611	47 822	602
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-105 910	-177 640	-126 234	51 406	-138 365	-12 131
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-40 704	5 000	4 459	-541	4 480	21
Investoinnin rahavirta	-146 614	-172 640	-121 775	50 865	-133 885	-12 110
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-93 778	-122 809	-74 555	48 254	-86 063	-11 508
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Lainakannan muutokset	-11 546	279 227	114 045	-165 182	114 045	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-27 493	-156 418	-34 577	121 841	-28 069	6 508
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-39 039	122 809	79 468	-43 341	85 976	6 508
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-132 817	0	-87	-87	4 480	4 567

Sitovat tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Laaditaan MAL-sopimuksen ja AM-ohjelman mukaisesti asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 kerrosneliometriä pääosin raideliikenteen palvelualueelle. Kerrosalasta on täydennysrakentamista vähintään 240 000 kerrosneliometriä.	100 %	100 %
Asuntotuotantoon luovutetaan rakennusoikeutta vähintään 380 000 kerrosneliometriä.	380 000	380 000
Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.	100 %	100 %
Rakennetaan ja otetaan käyttöön toimialan asiakastytyvyyden mittausjärjestelmä.	100 %	100 %
Energiansäästö tavoite ulkovalaistuksen ja toimitilojen osalta on 3 prosenttia toimitilojen ja ulkovalaistuksen vuoden 2015 energiankulutuksesta.	100 %	100 %
Vuoden 2018 aikana laaditaan kaupungin toimitilakiinteistöjen korjausvelan hallintasuunnitelma ja esitys sen seurannasta.	100 %	100 %
Tyhjien tilojen osuus vuokrattavissa olevasta toimitilakannasta on enintään 4 prosenttia.	4 %	4 %
Asuntotuotanto rakennuttaa 1 500 asuntoa.	1 500	1 500
Pelastuslaitos		
Onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä omatoimisen varautumisen kehittämiseksi kuntalaisiin sekä alueella toimiviin tahoihin kohdistetaan turvallisuuteen ja onnettomuusriskien hallintaan liittyviä toimenpiteitä. Vuoden 2018 tavoitteena on vähintään 8600 turvallisuus-pistettä.	8600	8000
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 vahvuusella yksiköllä on enintään 6 minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	50	50
Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.	70	67
HKL		
Tilikauden tulos on vähintään nolla.	0	0,5
Liikennöintikustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys)	0,056	0,055
Raitioliikenteen asiakastytyvyyssäilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,04; metro 2016: 4,19)	4,04	4,04
Metroliikenteen asiakastytyvyyssäilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,04; metro 2016: 4,19)	4,19	4,09
Raitioikenteen luotettavuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 99,84 %; metro 2016: 99,84 %)	99,84	99,83
Metroliikenteen luotettavuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 99,84 %; metro 2016: 99,84 %)	99,84	99,59
Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,22; metro 2016: 4,18)	4,22	4,22
Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,22; metro 2016: 4,18)	4,18	4,15

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvui	Ennuste
31001 kaupunkirakenne		
Vapautuvien vuokra-asuntojen markkinointiaika, keskiarvo enintään arkipäivää	5	3,41
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv	19	19
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään	214	215
Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä, kpl	60	70
Geoteknisestä suunnittelusta johtuvia, yli 0,5 milj. euron vahinkoja ei toteudu pohja- ja kalliorakentamisessa, vahinkojen määrä, kpl	0	0
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasitteita	550	700
Uudisrakennusmittauksia	650	690
Pysäköinnin valvontatapahtumat	1 200 000	1 200 000
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	430	430
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	2 700	2700
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	500	750
Kaupunkisuunnittelun menot €/ asukas	41	41
Kaupunkisuunnittelun menot €/ kaavoitettu kokonaiskerrosala (k-m2 5 v keskiarvo)	22	22
Ulkovalaistuksen energian kulutus KWh/asukas	71,2	70,6
Kaavoituksen mahdollistamat uudet asunnot (kpl)*	6 000	6 000
Kaavoitettu kokonaiskerrosala (kem2)**	1 300 000	1 300 000
Suunnitellut baana- ja pyöräilyn pääväyläkilometrit (km) **	10	10
Suunniteltujen pyöräpysäköintipaikkojen lkm **	300	300
Alueidenkäytön valvontatapahtumat	15 000	18 000
Katutyöluvut	6 000	6 000
Tilapäiset liikennejärjestelyt, kpl	6 700	6 700
Sijoitusluvut ja -suostumukset	450	450
Maanvuokrasopimukset, HKR	1500	1500
Tonttikorkeusilmoitukset	600	600
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl	200 000	170 000
Pysäköintiautomaatit, kpl	450	550
Pysäköintitunnukset	28000	28000
Kunnossa- ja puhtaanapitosiirrot, kpl	11 900	17 000
Pysäköinninvalvonnan siirrot, kpl	4 100	2 000
Ylläpidettävä katuala, ha	2 112	2 156
Ylläpidettävät sillat, m ²	322 000	316 000
Yleiset käymälät, kpl	39	40
Uudelleen päällystetty katuala, ha	46	48
Rakennetut puistot, ha	924	927
Pellot ja niityt, ha	1 045	1 000

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvui	Ennuste
Metsäiset alueet, ha	4 655	4 349
Katuvihreä, ha	496	433
Rakennusvalvonnan lupapäätökset, kpl	3 600	2 556
Uudisrakentamista koskevat lupapäätökset, kpl	700	468
Uudisrakentamisen lupapäätökset, asuntoja kpl	6 000	5 481
Käyttötarkoituksen muutokset, asuntoja kpl	1 000	596
Uudisrakentamisen lupapäätökset, toimistot, liiketilat, julkiset tilat kem ²	300 000	300 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, teollisuus ja varastotilat kem ²	90 000	43 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, muut kem ²	7 500	9 800
Rakennusvalvonnan erityissuunnitelmat, kpl	42 000	tietoja ei saa järjestelmästä
Rakennusvalvonnan katselmukset, kpl	15000	15000
Uudisrakentamisen määrä milj. m ³	4,3	3,76
31002 rakennukset		
Tyhjien tilojen osuus tilakannasta enintään % *)	4	3,88
Uudisrakennukset ja peruskorj, m ²	60 000	61 800
Arkkitehtuuripalvelun projekteille tehdyt tunnit	30 000	32 000
Kaupungin palvelurakennusten sääkorjattu lämpöenergian kulutus, kWh/brm ² /v	140	140
Tiloja vuokrauksessa, m ²	2 970 000	2 920 000
Tiloja ylläpidossa, m ²	1 880 000	1 880 000
Tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään	0,96	0,96
31005 Asuntotuotanto		
ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1238	1125
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	262	375
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	1 500	1500
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	697	800
HKL		
Paikkakilometrit Raitioliikenne	734	733
Paikkakilometrit metroliikenne	3 513	3 455
Paikkakilometrit yhteensä	4 247	4 188
Pelastuslaitos		
Määräaikaisen valvontatoiminnan piirissä olevissa valvontakohteissa riskiluvun 3-5 saaneiden kohteiden osuus kaikista valvonnan piirissä olevista kohteista ei laske.	100	100
Maallikoiden havaitsemista kammiovärinäpotilaista selviytyy vähintään 32 %.	100	70
Ensihoitoyksiköiden tehtäväsidonnaisuus ei nouse vuoteen 2017 verrattuna.	100	98
VATU-menettelyt toteutuvat 100 %	100	90
Täydennyskoulutuksen määrä on vähintään sama kuin vuonna 2017.	100	100

Kulttuuri ja vapaa-aika

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2017	TA 2018	3. En- nuste	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2018	Edel- linen ennuste	Ennus- teen muutos
4 Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala	Tulot yhteensä	28,7	27,2	30,2	2,9		29,7	0,4
	Menot yhteensä	-226,8	-235,9	-240,2	-4,2		-240,3	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-235,9		-4,2			
	Toimintakate	-198,0	-208,7	-210,0	-1,3		-210,6	0,6
41001 Kulttuuri ja vapaa-aika	Tulot yhteensä	17,2	27,2	30,2	2,9		29,7	0,4
	Menot yhteensä	-110,8	-202,1	-206,3	-4,2		-206,5	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-202,1		-4,2			
	Toimintakate	-93,5	-174,8	-176,2	-1,3		-176,8	0,6
41002 Kulttuurin laitosavus- tukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-8,9	-24,3	-24,3			-24,3	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-24,3					
	Toimintakate	-8,9	-24,3	-24,3			-24,3	
41003 Liikunnan laitosavutukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-4,5	-9,5	-9,5			-9,5	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-9,5					
	Toimintakate	-4,5	-9,5	-9,5			-9,5	

Kulttuuri ja vapaa-aika

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset talouden toteutumiseen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kulttuuri ja vapaa-aika (talousarviokohta 41001), kulttuurin laitosavustukset (talousarviokohta 41002) ja liikunnan laitosavustukset (talousarviokohta 41003).

Kaupunginvaltuusto päätti 28.2.2018 siirtää etsivä nuorisotyön määrärahat yhteensä 450 000 euroa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle nuorisopalvelukokonaisuuteen. Käyttötaloudessa Pirkkolan jäähallin äkillinen sulkeminen lisää käyttötalouden kustannuksia vuonna 2018, mikä aiheuttaa liikuntapalveluiden tilankäyttöavustuksiin 167 000 euron ylityksen ao. vuonna. Kaupunkikirjaston keskuskirjaston valtakunnallinen kehittämistehtävä lisää kustannuksia edelleen 995 000 euroa käyttötaloudessa. Kolmen vakinaisen ja yhden määräaikaisen vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin siirtäminen sosiaali- ja terveystoimialalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle 1.5.2018 lukien lisää henkilöstö- ja toimintamenoja vuonna 2018. Määräraha-vaikutus ao. vuoden osalta on 130 000 euroa. Lisäksi käyttötaloudessa on huomioitu yksikön päällikön siirto kaupunginkansli- an elinkeino-osastolta 1.11.2018 alkaen. Määräraha-vaikutus vuonna 2018 on 20 000 euroa. Määrärahan siirron jälkeen talousarviokohtaan (4 10 01) kulttuuri ja vapaa-ajan toimintakate alittaa talousarvion 1 312 000 eurolla. Toimintakate on valtuustoon nähd- en sitova.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan laitosavustukset sisältävät kulttuurin laitosavustukset sekä liikunnan laitosavustukset. Näiden talousarviokohtien arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kirjastopalveluissa digitalisaatio muuttaa toimintaympäristöä nopeasti. Muuttuva toimintaympäristö luo jatkuvaa painetta teknologia-, sopimus- ja kumppanuusosaamisen kehittämiseksi. Kirjasto- verkko muuttuu vuonna 2018, kun keskustakirjasto Oodi, Laajasalon yhdistetty kirjasto ja nuorisotila avautuvat.

Hakasalmen huvila suljetaan vuonna 2017 aloite- tun ikkunakorjauksen jatkumisen vuoksi 5,5 kuu- kaudeksi, mikä puolestaan vähentää vuokra- ja

myyntituloja. Työväenasuntomuseota ei avattu ke- säkaudeksi 2018 yleisölle ja Hakasalmen huvilan Suruton kaupunki -näyttelyssä otetaan käyttöön pääsymaksut.

Helsingin taidemuseo valmistelee Helsinki biennaalia vuodeksi 2020. Biennaalin valmistelun kustan- nukset vuonna 2018 painottuvat syksyyn, mikä nä- kyy toteutuneessa menokertymässä.

Yleisissä kulttuuripalveluissa Stoaan aukiolla suorite- taan laaja peruskorjaus alkaen kesäkaudella 2018. Kulttuurikeskus Caisan muutto Leipätehtaalle aihe- uttaa katkon toiminnassa, mikä puolestaan vaikut- taa suoraan suoritteiden määrään.

Liikuntapaikkojen rakennuttaminen ja osa siihen liit- tyvästä asiantuntemuksesta siirtyi kaupungin johta- misjärjestelmän muutoksen yhteydessä kaupunki- ympäristön toimialalle vaikuttaen liikuntapalveluiden tuottamiseen.

Kaupunkistrategian ja toiminta- suunnitelmien toimenpiteiden edistyminen

Kaupunkistrategiasta on toimialalla johdettu kuusi keskeistä aluetta: tapahtumakaupunki, hyvinvointi ja liikkuminen, nuorten hyvinvointi, kaupunginosat, merellisyys sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tapa rakentaa maailman toimivinta kaupunkia. Toi- mintasuunnitelma etenee suunnitellusti näiden osa- alueiden mukaan. Erityisesti voidaan mainita kes- kustakirjasto Oodi sekä Laajasalon kirjasto ja nuo- risotila, jotka etenevät aikataulussa ja avataan syk- syn aikana. Nuorisopalveluissa on käynnistynyt etsivän nuorisotyön toiminta. Rajasaareen on avattu uusi merellinen tukikohta. Yhteinen toimitilahanke on edennyt välivaiheeseen, jossa n. 100 henkilöä hallinto- ja tukipalveluista muuttaa yhteiseen toimi- tilaan. Toimialan vastuulla oleva kaupunkitason liik- kumisohjelma on käynnistynyt ja etenee toimiala- yhteisesti. Digitalisaatiosuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty lautakunnassa. Motivaatiopohjaisesti laaditut kaupunkilaisprofiilit ovat valmistuneet palve- lujen käyttöön.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumine

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimia-alalla on 19 sitovaa toiminnallista tavoitetta. 15 sitovaa toiminnallista tavoitetta saavutetaan vuonna 2018. Neljää sitovaa toiminnallista ei saavuteta ao. vuonna. Kirjaston aukiolotuntien ja kirjastokäyntien määrän ennustetaan jäävän alle tavoitteen. Aukiolotunnit jäävät tavoitteesta, koska Pukinmäen kirjasto suljettiin kesällä korjauksen ajaksi, ja Kirjasto10 sekä Laajasalon kirjasto suljetaan syksyllä kyseisten kirjastojen muuttovalmistelujen vuoksi. Toisaalta joulukuussa avautuvan keskustakirjasto Oodin arvioidaan tuovan suuren käyntimäärän lisäyksen. Käyntitavoitetta alentaa merkittävimmin se, että suorien verkkokäyntien määrä laskee voimakkaasti. Fyysisten ja verkkokäyntien kokonaismäärän arvioidaan olevan 13 000 000 vuoden lopussa, mikä jää 14 % tavoitteesta. Verkkokäyntien määrän äkillinen lasku ja heilahtelu osoittavat, että perinteinen verkkokäynti on muuttamassa muotoaan. Mittari ei kuvasta asiakkaiden todellista asiointimuutosta.

Kulttuuripalveluissa avustusten määrän ennakoidaan laskevan 2018 avustusjärjestelmän uudistusten lakkautettujen apurahojen johdosta.

Nuorisopalveluissa ennustetaan, että RuutiBudjettiin osallistuneiden yläkoulujen määrätavoitetta ei saavuteta johtuen siitä, että kaikki Helsingin sopimuskoulut eivät osallistu osallistumisjärjestelmään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimista huolimatta.

Arvio merkittävimmistä toimintaympäristön riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä riskitekijät palvelutuotannossa

Kaupungin asukasluvun nopea kasvu luo riskin kaikkien kulttuuripalvelujen kantokyvyille. Entistä koulutetummat kansalaiset käyttävät kulttuuripalveluja yhä aktiivisemmin. Matkailijamäärän kasvu lisää vastaavasti varsinkin museoiden käyttöä. Samanaikainen vastaaminen kaupunkistrategian haasteisiin tuo lisäpainetta.

Julkisten avointen tilojen turvallisuuteen liittyy riskiä, joita erityisesti keskustakirjaston suunnittelussa on huomioitu laaja-alaisella yhteistyöllä. Kaupungin asukasluvun nopea kasvu luo riskin kirjastopalvelujen kantokyvyille. Riskinä on myös epäonnistuminen digitaalisten palvelujen edistämässä ja uusien asiakkaiden tavoittamisessa.

Koulujen sisäliikuntatilojen varaustoiminta siirtyi 1.6.2017 ja siihen liittyvä koulujen iltavalausta siirtyivät 1.1.2018 liikuntapalvelukokonaisuuden vastuulle, joka on riski vuonna 2018, koska toiminnasta on vasta vähän kokemuksia.

Pirkkolan liikuntapuiston jäähalli suljettiin kevätkauden päätteeksi sisäilmaongelmien takia. Hallia ei oteta käyttöön syksyllä 2018. Tämä aiheuttaa lisäyksiä tilankäyttöavustukseen ja vähentää käyntikerhoja. Jäähallin uudelleen avaamista pitkittää se, että sen perusparannus on ajoitettu vasta vuosille 2019 - 2020.

Sitovat tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
<p>Tiedolla johtaminen: Monipuolista tietoa hyödyntävän toimintatavan käyttöön ottaminen toimialalla. Tavoitteen toteutumisen mittarina ovat tiedolla johtamisen tavoitteiden ja mittareiden valmistuminen, tiedolla johtamisen käytäntöjen kuvaus sekä toimintatavan käyttöön ottaminen vuoden 2018 aikana.</p>		100 %
<p>Asiakaskokemus: Toimialan eri palvelujen kohderyhmät määritellään asiakastunte- mukseen perustuvien motivaatiopohjaisten kävijäprofiilien avulla. Kullekin palvelulle määritellään asiakaslupaukset ja tavat arvioida asiakaskokemuksen laatua. Tavoitteen toteutumisen mittarina on asiakaslupausten ja ensimmäisten asiakaskokemuservioiden valmistuminen. Näitä käytetään lähtötietoina sekä niiden pohjalta laaditaan vuoden 2019 sitovia toiminnallisia tavoitteita.</p>		100 %
<p>Digitaalisuus: Toimialan palveluissa toteutetaan rajattu kokeilu eri palveluja yhdistävästä digitaalisesta asiakuudesta, jolla lisätään toimialan palvelujen saavutettavuutta. Kokei- lun tulokset ovat koko kaupunkiorganisaation käytössä. Tavoitteen toteutumisen mittarina ovat kokeilun toteuttaminen ja sen tulosten valmistuminen.</p>		100 %

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Liikunta		
Käyntikerrat	8 400 000	8 400 000
Aukiolopäivät (monitoimi- ja uimahallit, maaauimalat ja tekojäähentät)	2 730	2 730
Nuoriso		
Käyntikerrat	1 430 000	1 430 000
Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret	3300	3300
RuutiBudjettiin osallistuneet yläkoulut (%)	100	95
Kulttuuri		
Yleiset kulttuuripalvelut		
Tapahtumien määrä	1 680	2 114
Käyntikerrat	430 000	574 080
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat	255	255
Haettujen avustusten määrä	990	800
Orkesteri		
Sinfoniakonserttien määrä	44	44
Käyntikerrat	110 000	110 000
HAM		
Käyntikerrat	145 000	170 000
Museo		
Käyntikerrat	300 000	350 000
Julkiseen verkkoon avatut tietueet	60 000	65 000
Kirjasto		
Aukiolotunnit	106 000	105 000
Käyntikerrat	15 500 000	13 000 000

Sosiaali ja terveys

Sosiaali- ja terveystoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2017	TA 2018	3. En- nuste	Erotus TA / En- nuste	Ylitys- oikeus 2018	Edel- linen ennuste	Ennus- teen muutos
5 Sosiaali- ja terveystoimiala	Tulot yhteensä	204,7	192,4	192,4	-0,0		192,9	-0,4
	Menot yhteensä	-2 046,4	-2 060,6	-2 071,6	-11,1		-2 076,9	5,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn		-2 060,6		-11,1			
	Toimintakate	-1 841,7	-1 868,1	-1 879,2	-11,1		-1 884,0	4,8
51001 Sosiaali- ja terveys	Tulot yhteensä	168,7	164,6	163,6	-1,0		163,8	-0,2
	Menot yhteensä	-1 434,2	-1 453,6	-1 453,6	0,0		-1 453,6	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn		-1 453,6		0,0			
	Toimintakate	-1 265,6	-1 289,0	-1 290,0	-1,0		-1 289,8	-0,2
51002 Toimeentulotuki	Tulot yhteensä	15,0	9,4	7,6	-1,8		7,6	-0,1
	Menot yhteensä	-30,9	-20,5	-16,9	3,6		-17,0	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn		-20,5		3,6			
	Toimintakate	-16,0	-11,1	-9,3	1,8		-9,3	0,0
51003 Vastaanotto- keskukset	Tulot yhteensä	20,6	15,2	20,8	5,7		20,4	0,5
	Menot yhteensä	-17,4	-14,5	-17,6	-3,1		-17,5	-0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn		-14,5		-3,1			
	Toimintakate	3,2	0,7	3,3	2,6		2,9	0,4
51004 Apotti	Tulot yhteensä		0,4	0,5	-2,8		1,1	-0,6
	Menot yhteensä		-1,8	-4,6	1,7		-5,6	0,9
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn				1,7			
	Toimintakate		-1,4	-4,2	-1,2		-4,5	0,3
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä		-562,0	-578,9	-13,2		-583,2	4,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/ Enn				-13,2			
	Toimintakate		-562,0	-578,9	-13,2		-583,2	4,3

Sosiaali- ja terveystoimiala

Toimintaympäristön vaikutukset talouden toteutumiseen

Sosiaali- ja terveystoimialalla on viisi talousarviokohtaa: sosiaali- ja terveystaloudet, toimeentulotuki, vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut, Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri.

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarviomenojen ennustetaan ylittävän yhteensä noin 11 miljoonaa euroa ja talousarviotulojen toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti. Menoylitys aiheutuu pääosin talousarviokohdan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ennakoidusta menojen ylityksestä.

Sosiaali- ja terveystaloudet arvioidaan alittavan talousarvion noin miljoonalla eurolla ja menojen toteutuvan talousarvion mukaisesti. Sosiaali- ja terveystaloudet ylityspaine on noin 4,9 miljoonaa euroa, joka koostuu pääosin perhe- ja sosiaalipalvelujen asiakaspalvelujen ostoista. Perhe- ja sosiaalipalvelujen seitsemän miljoonan ylityspaineen syynä on pääosin lastensuojelun vaativan laitoshoidon ja kuntouttavan perhehoidon asiakaspalvelujen ostojen kasvu, joka johtuu vaativahoidoisten lasten osuuden ja lastensuojelun laitoshoidon hoitovuorokausien kasvusta. Toimiala kohdistaa aktiivisesti toimia palveluiden saatavuuden parantamiseksi ja palvelujen kehittämiseksi. Terveys- ja päihdepalvelujen sekä hallinnon arvioidaan alittavan budjetin ja sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen pysyvän budjetissa. Alitukset johtuvat asiakaspalveluostojen ja henkilöstömenojen vähenemisestä.

Edellä kuvattujen sosiaali- ja terveystaloudet ylityspainetta aiheuttavien tarpeiden odotetaan tasaantuvan loppuvuoden aikana. Kustannusten kehitystä seurataan kuukausittain tarkasti osana johtamista ja tarvittaessa ryhdytään tilanteen edellyttämisiin toimenpiteisiin.

Toimeentulotuen menojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,6 milj. eurolla. Alitus koostuu täydentävän toimeentulotuen ja kotouttamistuen määrärahojen käytön toteutumisesta pienempänä kuin budjetoitu. Ehkäisevän toimeentulotuen arvioidaan ylittävän budjetoitua menot 0,8 milj. eurolla.

Toimeentulotuen menot eivät ole täysin vertailtavissa edelliseen vuoteen perustoimeentulotuen siirtymäajan (tammi-maaliskuu 2017) vuoksi, jolloin perustoimeentulotukea maksettiin kunnasta.

Täydentävän toimeentulotuen määrää on ollut lakimuutoksen vuoksi vaikea arvioida, koska osa ennen täydentävänä toimeentulotukena myönnetystä tuesta myönnetään perustoimeentulotukena. Täydentävän toimeentulotuen ja kotoutumistuen menoihin vaikuttaa myös yleinen taloudellinen kehitys ja sen muutos parempaan suuntaan. Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen liittyy suunnitelmalliseen sosiaalityöhön.

Vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut talousarviokohdan toimintakatteen arvioidaan ylittävän noin 2,6 milj. euroa. Kustannukset ovat kaupungin näkökulmasta valtiolta läpilaskutettavia eriä, valtio korvaa kustannukset täysimääräisinä.

Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus talousarviokohdan ennustetaan alittavan toimintakatteen noin 1,2 milj. eurolla. Apotti-hankkeen ja Sote-maakuntauudistuksen menojen sekä tulojen arvioidaan alittavan talousarvion. Sote-maakuntauudistuksen valmistelussa suurin osa henkilöstöstä toimii tällä hetkellä resurssisopimuksella Uudenmaan maakuntaan ja laskutus perustuu toteutuneisiin työtunteihin. Sote- ja maakuntalakien viivästyttäessä sote- ja maakuntavalmistelun resurssisopimukset eivät ole toteutuneet täysimääräisesti.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS:n) tammi-elokuun käytön perusteella laaditun ennusteen mukaan talousarviokohdan menojen arvioidaan ylittävän noin 13,2 milj. euroa. Toteutuneen käytön perusteella käytön volyymi ja palvelujen laskutus ovat olleet budjetoitua korkeammalla tasolla. Ennusteessa on huomioitu vuoden 2018 tilikauden ylijäämän palautusarvio loppuvuodelle, noin 12 miljoonaa euroa.

Kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien toimenpiteiden edistyminen

Toimiala on jatkanut palvelujen uudistamista perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus sekä monipuolinen palvelukeskus -toimintamallien mukaisesti. Palvelujen tuotantotapoja ja asiakkaan roolia ja osallisuutta palveluissa on kehitetty ja vahvistettu. Toimialalla on uudistettu moniammatillisia, integroituvia, omahoitoa lisääviä, jalkautuvia, kotiin ja asiakkaan omaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja

sekä sähköisiä palveluja vastaamaan paremmin asiakastarpeita.

Tarveperustaista voimavarojen kohdentamista (myönteinen erityiskohtelu) on toteutettu äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä perheneuvolan lisäresursoinnilla.

Helsingiläisten terveyttä ja hyvinvointia on edistetty kaupunkitasoisilla ohjelmilla verkostoissa muiden kaupungin toimialojen, järjestöjen ja yritysten kanssa (mm. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Nuorten ohjaus ja palveluverkosto, Stadin ikäohjelma, Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet, Savuton Helsinki -verkosto sekä Pakka-toiminta).

Psykiatria- ja päihdepalveluissa avopalvelujen voimavaroja on kohdennettu liikkuviin palveluihin ja madallettu kynnyksiä hakeutua mielenterveyspalveluihin. Paperittomien välttämättömiä sosiaali- ja terveyspalveluja on laajennettu kaupunginvaltuuston 29.11.2017 linjauksen mukaisesti.

Kilpailukykyä ja vastuullista taloudenpitoa on parannettu palvelujen ja toimintatapojen uudistamisella, digitalisaation ja sähköisen asioinnin lisäämisellä sekä ottamalla käyttöön erilaisia liikkuvan työn

välineitä, jotka mahdollistavat välittömän asiakastyön lisäämisen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sitova tavoitteen ”asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä” ei ennusteta toteutuvan. Terveyskeskuslääkäreiden kokonaisvaje oli syyskuussa 13 % ja vakinaisella viranhaltijalla on täytetty 75 % viroista. Lääkärimäärän vaje on aiempaa suurempi ja kokeneiden lääkäreiden määrä vähäisempi. Rekrytointia tehostetaan ja nuorten lääkärin ohjausta parannetaan tutor-lääkäreiden avulla. Vajauksen korjaamiseen käytetään tarvittaessa myös ostopalveluja.

Muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ja toimeentulotuen talousarviokohtien sitovien toiminnallisten tavoitteiden arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Sitovat tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Erytystä tukea tarvitsevien lasten palveluja lisätään ja kehitetään peruspalveluissa, ja lastensuojeluasiakkaiden määrä vähenee vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Aikuisosiaalityön palvelutarpeen arviointien määrä kasvaa 20 % suhteessa asiakasmäärään vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Kehitysvammaisten asumispalveluissa itsenäisesti asuvien osuus kasvaa 2 %-yksikköä vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä (T3 ≤ 10 vrk eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).		100 %
Asiakas pääsee hammaslääkärin kiireettömälle vastaanotolle alle kolmessa kuukaudessa (T3 ≤ 90 vrk eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).		0
Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2017 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla.		100 %
Kotona asumista tuetaan palveluilla vahvistamalla niin, että kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Laitoshoidossa olevien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee ja palveluasumisessa olevien osuus nousee vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Sähköinen asiointi kasvaa vähintään 20 % vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Asiakaskokemus paranee terveysasemilla ja kotihoidossa vuoteen 2017 verrattuna.		100 %
Ehkäisevän toimeentulotuen budjetista kohdennetaan ehkäisevänä tukena vähintään 45 % lapsiperheille.		100 %

Muut toiminnalliset tavoitteet	Talousarvio	Ennuste
Terveysneuvonta, terveydenhoitaja, käynti	225 000	225 000
Terveysneuvonta, lääkärikäynti	58 000	56 000
Kouluterveydenhuolto, terveydenhoitaja, käynti	114 000	115 000
Opiskeluterveydenhuolto, terveydenhoitaja, käynti	48 000	48 000
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, lääkärikäynti	22 000	21 000
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk	328 000	329 909
Lastensuojelun laitoshoido, hoitovrk	191 000	195 891
Läheisverkostosijoitukset, hoitovrk	13 000	8 864
Kasvatus- ja perheneuvonta, käynti	21 000	18 000
Lapsiperheiden kotipalvelu, käynti	28 000	28 000
Terveysaseman lääkärin vastaanotto, käynti	480 000	470 000
Terveysaseman lääkärin vastaanotto, muu asiointi	300 000	300 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	410 000	390 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi	350 000	470 000
Suun terveydenhuolto, käynti	530 000	519 320
Pkl-vastaanotto, käynti	48 000	48 836
Pkl-vastaanotto, muu asiointi	21 000	25 404
Sisätautien päivystyspoliklinikka, käynti	45 000	48 000
Terveyskeskuspäivystys, käynti	135 000	141 000
Päivystyksen psykiatrian pkl, käynti**	9 000	9 800
Psykiatrian avohoito, käynti	175 000	180 587
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	70 000	77 455
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	70 000	73 500
Psykiatrian avohoitopäivä	60 000	43 910
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	65 000	58 452
Korvaushoito, käynnit vuoden aikana	140 000	129 989
Päihdehuollon asumispalvelut. asumisvuorokaudet yht.	75 000	66 585
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht.	33 000	25 000
Kotihoito, käynti	2 900 000	2 930 878
Kotihoito, muu asiointi	400 000	287 423
Somaattinen sairaalahoito, päättyneet hoitajaksot	28 000	27 432
lääkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen, vrk	1 100 000	1 073 786
lääkkäiden ympärivuorokautinen laitoshoido, vrk	400 000	355 374

Investoinnit

Investoinnit

	TP 2017	TA 2018	Ylitys- oikeus 2018	TA + ylitys- oikeus 2018	3. Ennuste	Toteuma %	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Kiinteä omaisuus	77	87	21	108	90	83	98	8
Rakennukset	190	218	35	254	211	83	214	3
Kadut ja liikenneväylät	135	143	17	160	136	85	149	13
Puistot ja liikunta- alueet	15	20	5	25	19	76	21	1
Irtaimen omaisuuden perushankinta	45	71	29	101	77	76	91	14
Arvopaperit	2	27	7	33	24	71	27	3
Muu pääomatalous	4	6	9	15	6	44	5	-2
Korkeasaaren eläin- tarha	4							
Yhteensä	471	572	123	695	562	81	604	42

Investoinnit

Talousarvion investointien määrärahat (ilman liikelaitoksia) ovat 572 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen sekä muiden ylitysoikeuksien, yhteensä 123 milj. euron jälkeen käytettävissä oleva määräraha on yhteensä noin 695 milj. euroa. Tänä vuonna arvioidaan investointeihin (ilman liikelaitoksia) käytettävän 562 milj. euroa eli noin 81 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 546 milj. euroa. Liikelaitosinvestointeihin on talousarviossa varattu 182 milj. euroa, joista ennusteen mukaan käytetään 130 milj. euroa eli 71 %. Kaupungin investointeihin on yhteensä käytettävissä 877 milj. euroa, joista arvioidaan käytettävän 692 milj. euroa eli 79 %.

Kiinteän omaisuuden myyntiarvio on 130 milj. euroa, joka on 30 milj. euroa talousarviota suurempi. Myynneistä saatava myyntihinnan ja tasearvon erotus noin 118 milj. euroa kirjataan tuloiksi käyttötalon talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Investointiosaan kirjataan myyntien tasearvo eli noin 12 milj. euroa.

Talousarviossa arvioidaan myytävän kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomia rakennuksia ja osaketiloja 20 milj. eurolla. Rakennusten ja osakkeiden myynnistä arvioidaan toteutuvan noin 10 milj. euroa, josta investointiosaan kirjataan myyntien tasearvoksi arvioitu 2 milj. euroa.

Kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin on käytettävissä talousarviossa varatun noin 12 milj. euron lisäksi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetty vajaa 5 milj. euroa ylitysoikeus mukaan lukien yhteensä noin 16 milj. euroa. Määrärahaa arvioidaan käytettävän noin 23 milj. euroa. Noin 7 milj. euron ylitystarve liittyy Vuosaaren ja Kruunuvuoren alueiden maankäytösopimusten toteuttamiseen. Loppuvuonna tarkentuvan määrärahan käytön ja tarkentuvien tarpeiden jälkeen valmistellaan tarvittava ylitysesitys. Täydennysrakennuskorvauksiin ja korvausinvestointeihin ennustetaan käytettävän vajaa 3 milj. euroa.

Projektialueiden esirakentamiseen on kaupungin hallituksen käytettäväksi osoitettu ylitysoikeus mukaan lukien vajaa 67 milj. euroa. Projektialueilla ennustetaan käytettävän vajaa 43 milj. euroa, joten määrärahaa jäisi käyttämättä noin 24 milj. euroa. Kalasataman esirakentamiseen ennustetaan tarvittavan 24 milj. euroa. Länsisataman esirakentamisen

arvioitu rahankäyttö on 13 milj. euroa. Pasilan esirakentamiseen arvioidaan käytettävän 2 milj. euroa ja Kruunuvuoren rannan esirakentamiseen 2,3 milj. euroa. Määrärahoja jää käyttämättä, koska hankkeiden toteutus siirtyy myöhäisempään ajankohtaan. Myöhentymiseen vaikuttavat useat eri tekijät kuten lupaedellytysten ja asemakaavallisten edellytysten viivästyminen. Rakennushankkeiden eteneminen on myös sidoksissa muiden osapuolten edellytyksiin toteuttaa suunniteltuja hankkeita.

Kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitettujen projektialueiden ulkopuolisen kohteiden esirakentamiseen ja alueiden käyttöönoton edellyttämiin selvityksiin jne. käytettävissä olevat 21 milj. euron määrärahat ennustetaan käytettävän kokonaan.

Talonrakennusinvestointeihin on käytettävissä myönnetty ylitysoikeudet mukaan luettuna yhteensä 254 milj. euroa, josta arvioidaan käytettävän 211 milj. euroa.

Uudisrakentamisen määrärahaa arvioidaan jäävän käyttämättä 32 milj. euroa. Määrärahasta jää käyttämättä 16 milj. euroa, koska Stadin ammattiopiston Roihupellon kampuksen 1. vaiheen sisältö on muuttunut ja uudet tilat on suunniteltu rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta. Lisäksi lasten päiväkotit Malminkartanon, Suursuon ja Aadan sekä leikkipuisto Idan, Kotinummen, Lohikäärmeen ja Brahen sekä Vesalan peruskoulun laajennuksen aloitukset ovat siirtyneet talousarviossa suunnitellusta. Näiden lisäksi käyttämättä jäävään määrärahaan sisältyy ns. siirtyvää investointirahoitusta, jota tarvitaan vuonna 2018 valmistuvien uudisrakennushankkeiden takuuajaksiin velvoitteisiin kuluvaan vuoden jälkeen sekä hankkeisiin, joiden laskutus on myöhentynyt aiemmin arvioidusta ja hankkeet jatkuvat vuonna 2019. Suurimmat rakentamisvaiheissa olevat uudisrakennushankkeet ovat keskustakirjasto Oodi, rakentamispalveluliikelaitos Staran ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden Vuosaaren työtukikohta, lasten päiväkotit Yliskylä, Lauttasaari ja Borgströminmäki sekä Jätkäsaaren peruskoulu.

Korjausrakentamisen määrärahaa arvioidaan jäävän käyttämättä 9 milj. euroa, sillä Aleksis Kiven peruskoulun, Helsingin medialukion ja Metropolian Arabianrannan kampuksen perusparannushankkeiden sekä Puistopolun peruskoulun aineopetusluokkien, Puistolanraitin peruskoulun salaojituksen, Pihkapuiston peruskoulun vesikatkon rakentamiset

ovat siirtyneet talousarviossa suunnitellusta. Merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat korjaushankkeet ovat Roihuvuoressa Prinsessantiellä sijaitsevan ammatillisten toimipaikan, Alppilan lukion, Botby grundskolanin, Resson lukion, Aleksis Kiven peruskoulun ja Munkkivuoren ala-asteen perusparannukset sekä Sofianlehdon A-taloon rakennettavat toimintakeskus, kehitysvammapoliklinikka ja lyhytaikaisyksikkö.

Korjausrakentamismäärärahan kohdentamattomien korjaustöiden 30 milj. euroa käytetään rakennusosien ja laitteiden ennakoiviin korjauksiin sekä vaurioituneiden tilojen korjaamiseen, jotta tilat voitaisiin pitää käyttökunnossa ja välttyttäisiin lisävaurioilta, sekä välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä. Ennusteen mukaan kohdentamattomat määrärahat tullaan käyttämään kokonaisuudessaan.

Kaupungintalokorttelien kehittämisen määrärahaa jää käyttämättä 2,1 milj. euroa, koska osa kaupungintalokortteleiden korjauksista siirtyvät vuodelle 2019. Merkittävimmät hankkeet ovat kaupungintalokorttelien 1. kerroksen liiketilojen muutostyöt sekä torikortteleiden julkisivuväläistuksen uusiminen.

Katurakentamisen investointimäärärahojen käyttöennuste on 136 milj. euroa. Käytettävissä olevat 160 milj. euroa muodostuvat talousarvion määrärahasta 143 milj. euroa ja 17 milj. euron ylitysoikeudesta.

Katujen rakentamisen määrärahoista on osoitettu yhteensä 75 milj. euroa kaupunkiympäristön toimialan käyttöön. Määrärahojen käyttöennuste on 61 milj. euroa. Uudisrakentamiseen osoitetusta noin 18 milj. euron määrärahasta ennustetaan jäävän käyttämättä noin miljoonaa euroa. Merkittävimmät uudisrakentamiskohteet ovat asuntotuotannon edellyttämään katurakentamiseen liittyvät kohteet Lautsaassa, Haagassa, Munkkiniemessä, Koskelan entisen sairaalan alueella, Maunulassa, Maatullinpuistossa, Tapulikaupungissa, Siltalanpuistossa, Mellunmäessä, Naulakalliossa, Kontulassa ja Vuosaassa. Itäväylän meluesteen Herttoniemessä, Suunnittelijankadun ja Siilitien välillä ennustetaan valmistuvan.

Katujen perusparantamisen ja liikennejärjestelyjen 56 milj. euron määrärahasta ennustetaan käytettävän 44 milj. euroa. Määrärahasta 18 milj. euroa on osoitettu peruskorjaukseen, josta ennustetaan käytettävän 10 milj. euroa. Merkittävimmät peruskorjauskohdeet ovat Erottajan, Takkatien LP-alueen ja Schildtinpolun peruskorjaukset sekä ulkovaistuksen saneeraus (ml. LED). Määrärahan suunnittelua alhaisemman käytön merkittävimpiä syitä ovat

hankkeiden siirtyminen vuodelle 2019 sekä ulkovaistuksen osalta urakoitsijavalinnasta tehty valitus ja LED-valaisinten saatavuusongelmat. Siltojen peruskorjaukseen on osoitettu yhteensä 11 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 10 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Vuosaarensilta, Herttoniemen radan silta, Koskelan risteysilta ja Lato-kartanontien silta Kehä I yli. Päälysteiden uusinnan määräraha ennustetaan käytettävän täysimääräisesti kuntokartoituksen mukaisiin kohteisiin eri puoilla kaupunkia. Joukkoliikenteen kehittämiseen on osoitettu yhteensä 6 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 4 milj. euroa. Merkittävin kohde on Runkolinja 500 reitillä Munkkivuoren ostoskeskus-Tukholmankatu-Reijolankatu. Muita kohteita ovat muutokset Aleksis Kiven kadulla ja Teollisuuskadulla sekä Herttoniemessä. Liikennejärjestelyjen 5 milj. euron määrärahasta ennustetaan jäävän käyttämättä 2 milj. euroa, sillä Oulunkylän liikenneturvallisuuksuunnitelman toteuttaminen siirtyy vuodelle 2019. Merkittävimmät liikennejärjestelykohteet ovat erilaiset liittymä- ja suojatiejärjestelyt eri puolilla kaupunkia sekä Raide-Jokeriin liittyvät liikennejärjestelyjen suunnittelukohteet. Jalankulun ja pyöräilyn väylien 11 milj. euron määräraha ennustetaan käytettävän täysimääräisesti. Merkittävimmät jalankulun ja pyöräilyn väyläkohteet ovat Mechelininkatu, Tukholmankatu, itäbaana Kulosaarensillalla ja Vuosaaren raittisilta.

Muut investoinnit –kohdassa on käytettävissä yhteensä 2 milj. euroa täytemaan ja lumen vastaanottoaikojen sekä hiekkasiilojen perustamiseen ja ranta-alueiden kunnostukseen ja yleisten käymälöiden toteutukseen. Käytettävissä olevasta määrärahasta ennustetaan käytettävän miljoonaa euroa. Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahaalla käynnistetään Vanhaväylänpuiston tulvasuojauksen toteuttaminen, Pyörökivenpuiston tulvasuojauksen suunnittelu ja lisäksi muita pienempiä kohteita. Määrärahaa ennustetaan jäävän käyttämättä lumen vastaanottoaikojen ja hiekkasiilojen perustamisen osalta sekä ranta-alueiden kunnostuksen osalta Vanhaväylänpuiston tulvasuojausurakan käynnistyessä vasta vuoden lopussa.

Projektialueilla käytettävissä olevista 82 milj. euron määrärahoista arvioidaan käytettävän vajaa 73 milj. euroa. Kamppi-Töölönlahden –alueella merkittävin kohde on keskustakirjasto Oodin ympäristön katujen toteuttaminen, johon arvioidaan käytettävän 6 milj. euroa, joka on 4 milj. euroa enemmän kuin alueelle on osoitettu talousarviossa. Lisätarve on mahdollista kattaa osoittamalla alueelle muita projektialueilta käyttämättä jääviä määrärahoja. Länsisatamassa arvioidaan käytettävän 9 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Länsisatamankadun ja Salmisaarenkadun liikennejärjestelyt sekä

Jätkäsaaren, Salmisaaren ja Telakkarannan katujen rakentaminen. Kalasatamassa ennustetaan käytettävän talousarvion mukaiset 15 milj. euroa kokonaisuudessaan. Merkittävimmät kohteet ovat Kalasataman keskuksen, Sörnäistenniemen, Verkkosaaren eteläosan ja Sompasaaren katujen toteuttaminen. Kruunuvuorenrannan käytettävissä olevasta 7 milj. euron määrärahasta arvioidaan käytettävän 6 milj. euroa. Merkittävimmät Kruunuvuorenrannan kohteet ovat Haakoninlahti I eteläpuolisten katujen toteuttaminen ja Haakoninlahti II alueen suunnittelu. Projektialueeseen kuuluvan Itäväylän Herttoniemen liittymän urakka valmistuu tänä vuonna. Pasilaan on talousarviossa varattu 39 milj. euroa, josta arvioidaan jäävän käyttämättä 10 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Ilmalassa Ilmalankujan ja Radiokujan rakentaminen, jotka valmistuvat tänä vuonna. Raitiotien jatkeen suunnittelu Pasilankadulle ja Radiokadulle on käynnissä. Keski-Pasilan merkittävimmät työt ovat käynnissä olevien Veturitien eteläosan, Asemapäällikönkadun sillalla olevan joukko-liikenneterminaalin ja Teollisuuskadun tunnelin urakoiden jatkaminen sekä Tripla-keskukseen liittyvään kokonaisvastuu-urakkaan liittyvät sitoumukset. Pohjois-Pasila on katusuunnitteluvaiheessa, rakennustyöt käynnistyvät aiemmasta poiketen vasta vuoden 2019 puolella. Konepajan alueella itäosan katurakka on valmistunut vuoden 2018 osalta. Pasilan alueen osalta suunniteltua alhaisempaan määrärahan käyttöön ovat vaikuttaneet Keski-Pasilan osalta Veturitien urakan määrärahatarpeen täsmentyminen 2 milj. euroa edellistä ennustetta alhaisemmaksi, Pohjois-Pasilan osalta katujen rakentamistöiden siirtyminen vuoden 2019 puolelle ja Konepaja-alueen osalta kiinteistöjen kehittämisen arvioitua hitaampi eteneminen, jonka myötä katurakentamistakaan ei ole voitu tehdä nyt toteutettua enemmän.

Kuninkaankolmioon osoitetusta 4 milj. euron määrärahasta arvioidaan käytettävän 2,0 milj. euroa. Honkasuon alueella länsiosan katujen toteutus on viivästynyt ja samoin kuin Kuninkaantammen katurakentaminen. Kuninkaantammen alueella toteutetaan keskustan, etelärinteen ja Kuninkaankallion alueen katuja sekä hulevesijärjestelmää. Kruunusilltojen toteutukseen talousarviossa varatusta 4 milj. euron määrärahasta ennustetaan käytettävän 2 milj. euroa. Määrärahaa käytetään katu- ja siltasuunnitteluun välillä Nihti-Kruunuvuori sekä yleissuunnitteluun Hakaniemessä. Lisäksi Kaivokadun liikenne- ja yleissuunnittelu on tarkoitus käynnistää. Myös hankkeen toteutusta (aikataulusuunnittelu, kilpailutuksen valmistelu) valmistellaan. Uusilla projektialueilla ja muussa täydennysrakentamisessa arvioidaan tarvittavan noin 3 milj. euroa, joka on 2 milj. euroa talousarviossa osoitettua enemmän. Määrärahalla jatketaan Laajasalon keskuksen ja Tankovainion katujen toteutusta. Lisätarve on

mahdollista kattaa muilta alueilta käyttämättä jäävillä katumäärärahoilla.

Liikenneviraston yhteishankkeisiin käytettävissä olevasta 2 milj. euron määrärahasta arvioidaan käytettävän 1,6 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Kehä I:n Sepänmäen meluesteen toteutuksen jatkaminen ja Tuusulanväylän vaihtopysäkkien toteuttaminen Yhdyskunnantien kohdalla.

Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen on käytettävissä yhteensä 25 milj. euroa, josta arvioidaan käytettävän 19 milj. euroa.

Määrärahasta on osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön puistojen ja liikunta-alueiden uudisrakentamiseen ja peruskorjauksiin yhteensä 20 milj. euroa, josta ennustetaan jäävän käyttämättä noin 10 milj. euroa. Merkittävimpiä uudisrakentamisen kohteita ovat Maunulan koillisosan puistot, Tullivuoren eteläosan puistot ja Porolahden koira-aitaus. Peruskorjattavista puistoista merkittävimmät ovat Pyhän Laurin puiston koira-aitaus, Pikku-Huopalahden puistot, Brahen puisto, Roineenpuisto ja Liinamaanpuisto. Lisäksi toteutetaan pieniä käytävä- ja leikkivälineparannuksia eri puolilla kaupunkia. Suunnittelukohteista merkittävimpiä ovat Kaisaniemenpuiston ja Johanneksenpuiston peruskorjauksen suunnittelun käynnistäminen. Merkittävimpiä liikuntapaikkojen ja ulkoilun alueiden rakentamiskohteita ovat Vuosaaren liikuntapuiston toteutuksen jatkaminen, Paloheinän ulkoilun alueen kuntoalueen ja lumetusjärjestelmän laajentaminen. Uusia teknurmikenttiä valmistuu Latokartanoon ja Kannelmäkeen sekä tekojäkäkaukalo Laajasaloon. Liikuntapaikkoja ja -kenttiä peruskorjataan Tuomarikylässä, Käpylässä ja Myllypurossa. Lisäksi kunnostetaan ulkoilun alueita, uimarantoja, venesatamia ja laitureita eri puolilla kaupunkia.

Projektialueiden puisto- ja liikunta-alueinvestointeihin on talousarviossa osoitettu yhteensä vajaa 6 milj. euroa. Määrärahaa arvioidaan käytettävän runsaat 9 milj. euroa, joten määrärahan ennustetaan ylittävän 4 milj. euroa. Projektialueiden puisto- ja liikuntarakentamisen ennustettu määrärahojen lisätarve edellyttää ylitysoikeutta tai että tarve katetaan määrärahasiirroin. Kamppi-Töölönlahden alueella rakennetaan keskustakirjasto Oodin viereistä Makasiinipuistoa ja määrärahatarve on yli 3 milj. euroa suurempi kuin käytettävissä olevat määrärahat. Länsisataman alueella jatketaan Hyväntoivonpuiston ja Saukonpaadenpuiston toteutusta. Jätkäsaaren liikuntapuiston toteutusta jatketaan. Kalasataman alueella jatketaan Kalasatamanpuiston toteutusta ja Loviseholminpuiston suunnittelua. Kruunuvuorenrannan alueella suunnitellaan Saaristofregatinpuistoa ja Stansvikin kartanopuistoa.

Pasilan alueella jatketaan Konepajanpuiston toteutusta. Lisäksi suunnitellaan Keski-Pasilan ja Pohjois-Pasilan puistoja. Kuninkaankolmion puistojen määrärahalla 0,25 milj. euroa toteutetaan Helene Schjerfbeckin puistoa. Merkittävimmät suunnittelu-kohteet ovat Vennynpuisto ja Taidemaalaripuisto.

Irtaimen omaisuuden perushankintaan on talousarviossa varauduttu 71 milj. eurolla. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen ylitysoikeuksien jälkeen käytettävissä oleva määräraha on yhteensä 100 milj. euroa. Tänä vuonna arvioidaan käytettävän 77 milj. euroa. Merkittävimmät poikkeamat käytettävissä olevien määrärahojen ja käyttöennusteen osalta ovat keskushallinnossa, jossa määrärahaa arvioidaan jäävän käyttämättä 7 milj. euroa ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla, jossa määrärahaa arvioidaan jäävän käyttämättä 17 milj. euroa. Keskushallinnon osalta käytämättä jäävä määräraha on seurausta keskitettyihin tietotekniikkahankintoihin liittyvien hankkeiden

viivästymisistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla määrärahaa jää käyttämättä osittain viivästyneiden tietotekniikkahankintojen vuoksi, mutta määrärahaa on myös säästynyt arvioitua hankintahintaa alhaisempien toteutuneiden kustannusten myötä. Osasta hankkeista tullaan tekemään ylitysoikeus-esitys vuodelle 2019.

Arvopapereihin on käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien 33 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 24 milj. euroa. Määrärahaa käytetään mm. kaupungin omistamien yhtiöiden pääomittamiseen. Edelliseen ennusteeseen sisältyneiden, Oulunkylässä sijaitsevien kiinteistöyhtiömuotoisten sotaveteraanitalojen luovuttaminen kaupungille arvioidaan toteutuvan vuoden 2019 puolella.

Lähiörahaston käytettävissä olevista 13 milj. eurosta arvioidaan käytettävän 6,3 milj. euroa.

Liite

**Helsingin kaupunkistrategian
2017–2021 mittarit ja
indikaattorit Q3 / 2018**

Kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 12.3.2018 (§ 153) hyväksyä kaupunkistrategian mittarit sekä merkitä tiedoksi seurattavat kansainväliset vertailut. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti keskushallintoa ja toimialoja ottamaan mittarit huomioon vuoden 2019 talousarvion tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa.

Kaupunkitason strategiamittarit on luokiteltu strategian teemakokonaisuuksien Kestävän kasvun turvaaminen, Uudistuvat palvelut ja Vastuullinen taloudenpito mukaisesti. Kaupunkitason mittarit ovat pääosin kaupunkikokonaisuutta ja useamman toimialan yhteisiä tavoitteita ilmentäviä. Kaupunkitason mittareihin vaikuttaa usean toimialan toiminta tai ilmiöllä/asialla on yhtä toimialaa laajempaa merkitystä. Kaupunkitason mittarit kytkeytyvät strategiakauden talousarviovalmisteluun ja suuntaavat resursseja.

Kaupunkitasoisia mittareita on 49, joista 16 on kehitettäviä mittareita. Olemassa olevat mittarit perustuvat säännöllisesti saatavissa oleviin tutkimuksiin tai tilastoihin. Tämä mahdollistaa kehityksen

seurannan ja muutosten analysoinnin strategiakauden aikajänteellä, väestöryhmien ja alueiden välisen erojen vertailun sekä kansallisissa tutkimuksissa kansalliset vertailut. Kehitettävien mittareiden valmistelu organisoidaan projektiksi kanslian ja toimialojen toiminnan ja talouden suunnittelun yhteistyönä. Kehitettävillä mittareilla täydennetty mittarikokonaisuus viedään kaupunginhallituksen käsiteltäväksi alkuvuodesta 2019.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategian hyväksymisen yhteydessä 27.9.2017, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Vaikka pääosa mittareista päivittyy kerran vuodessa tai harvemmin, kaikki mittarit raportoidaan neljä kertaa vuodessa.

Seuraavilla sivuilla on raportoitu olemassa olevien kaupunkitason strategiamittareiden arvot. Kerran vuodessa seurannan yhteydessä raportoidaan tarkemmin alueiden ja väestöryhmien välisiä kehityskulkuja niiden mittareiden osalta, joissa se on mahdollista.

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus

KOETTU TURVALLISUUS: Omalla asuinalueella liikkuminen viikonloppuiltaisin turvallista (2016)

77 %

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

KOETTU TERVEYS: Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (2015)

31,7 %

KOETTU ELÄMÄNLAATU: Elämänlaatunsa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (2015)

55,2 %

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

TYÖTTÖMYYS JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYS (31.8.2018)

Työttömyysaste

9,6 %

-0,8 %-yks.
vähemmän kuin
kesäkuun lopussa

Pitkäaikaistyöttömyys

33,3 %

+1,4 %-yks.
enemmän kuin
kesäkuun lopussa

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (2016)

6,6 %

-0,2 %-yks.
alempi kuin
2015

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (2017)

4,0 %

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus (2017)

4.-5.-luokkalaiset
86,0 %

8.-9.-luokkalaiset
91,4 %

Lasten ylipaino 4-vuotiaat (ISO-BMI 2017)

13,9 %

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi (2017)

MIELIALAONGELMAT

4.-5.-luokkalaiset
13,6 %

8.-9.-luokkalaiset
13,7 %

Lukio
14,4 %

Ammattioppilaitos
13,0 %

YKSINÄISYYYS

4.-5.-luokkalaiset
3,2 %

8.-9.-luokkalaiset
11,0 %

Lukio
11,0 %

Ammattioppilaitos
11,6 %

Liikkumisen edistäminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (2017)

4.–5.-luokkalaiset

8.–9.-luokkalaiset

Lukion 1. ja 2.-luokkalaiset

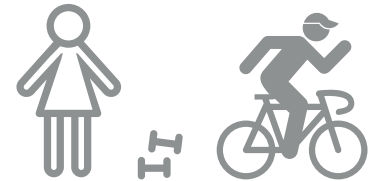

Ammatillinen koulutus

Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat vähintään 20-vuotta täyttäneet (2015)

83,4 %

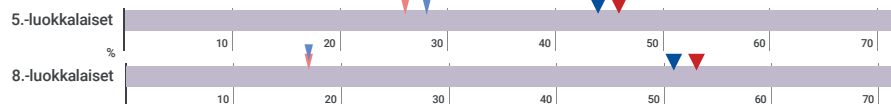

Kestävän kasvun turvaaminen

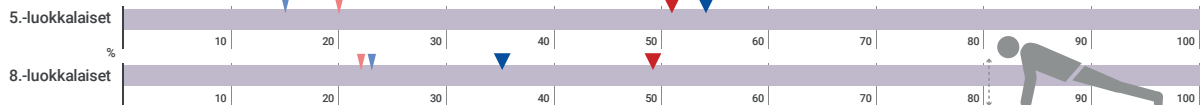
Liikkumisen edistäminen

MOVE! FYYSINEN TOIMINTAKYKY

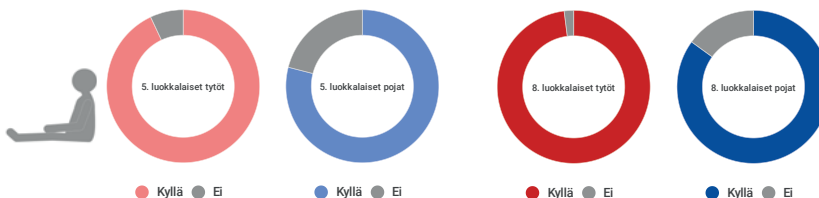
20 m viivajuoksu

Etunojapunnerrus

Alaselänojennus täysistunnassa

20 m viivajuoksu mediaani, min

5.-luokkalaiset 8.-luokkalaiset

Tytöt 4.30 Tytöt 5.26

Pojat 5.28 Pojat 7.22

Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani

Tytöt 26 Tytöt 30

Pojat 18 Pojat 21

Tyttöjen ja poikien etunojapunnerruksen suoritus eroaa toisistaan. Tytöt tekevät punnerrukset tukipisteensä polvet.

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Ekologisesti kestävä kehitys

Helsingin kasviuonekaasupäästöt (2016)

Kokonaispäästöt (CO₂-ekv.)

2 668 000 t

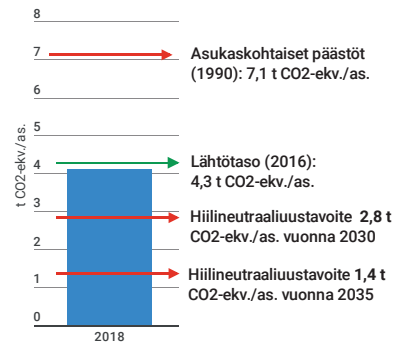
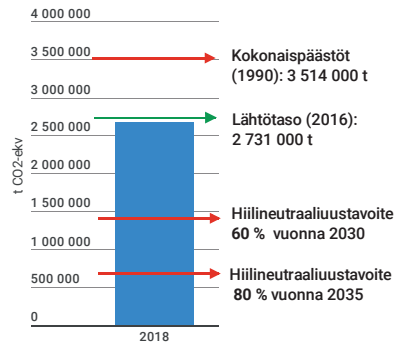
-63 000 t CO₂-ekv.
lähtötasoon (2016)
verrattuna

Asukaskohtaiset
(CO₂-ekv./as.)

4,1 t

-0,2 t CO₂-ekv./as.
lähtötasoon (2016)
verrattuna

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Ekologisesti kestävä kehitys

Ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä (2017)

MÄKELÄNKATU

NO₂ (µg/m³):

33

4 µg/m³
Vähemmän
kuin vuosi sitten

PM₁₀ (kpl/vuosi):

20

4 kpl/vuosi
Enemmän kuin
vuosi sitten

MANNERHEIMINTIE

NO₂ (µg/m³):

27

5 µg/m³
Vähemmän
kuin vuosi sitten

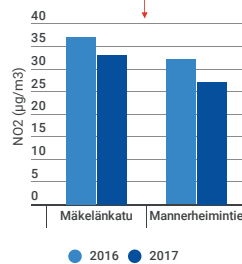
PM₁₀ (kpl/vuosi):

4

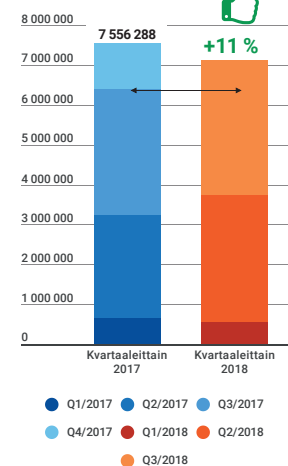

3 kpl/vuosi
Vähemmän
kuin vuosi sitten

Tavoite NO₂ ei ylitä 40 µg/m³
(EU-direktiivi 2024)

Pyöräliikenteen määrä
automaattilaskentapisteissä

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä (12 laskentapistettä 1.1.–30.9.2018)

7 118 064

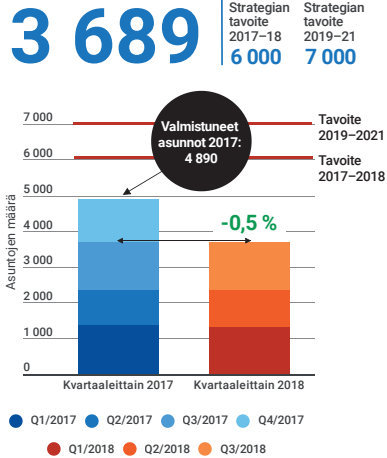
+11 %
enemmän kuin
vuosi sitten
samaan aikaan

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

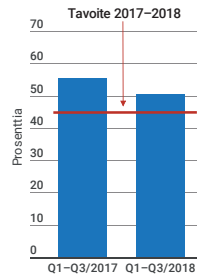
Valmistuneiden asuntojen määrä sekä hallinta- ja rahoitusmuoto (1.1. – 30.9.2018)

Asuntojen määrä 1.–3. kvartaali 2018

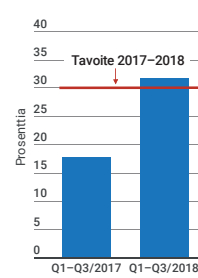
Sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asunnot

50,5 % Strategian tavoite 2017–18: 45 %

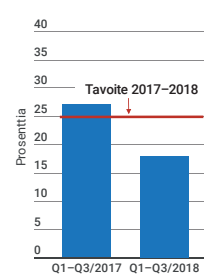
Välimuodon asuntoja

31,7 % Strategian tavoite 2017–18: 30 %

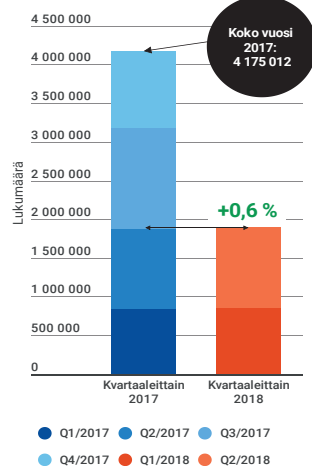
Ara-vuokra-asuntoja

17,9 % Strategian tavoite 2017–18: 25 %

Elinvoimaisuus, matkailu

Yöpymisten määrät 2017 ja 2018 (1. ja 2. kvartaali)

Tavoite: Matkailijoiden määrä lisäänty samassa suhteessa kun Tukholmassa ja Kööpenhaminassa

Yöpymisten määrän muutos 2. kvartaalilla edellisen vuoden 2. kvartaaliin verrattuna

Helsinki
-0,6 % | -6 567

Tukholma
4,0 % | +97 339

Kööpenhamina
6,0 % | +129 296

Kongressien ja kongressivieraiden määrä (2017)

Kongressien määrä

367

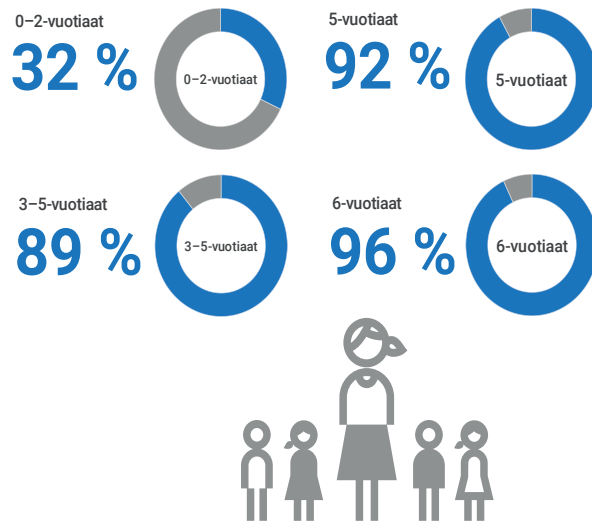
Kongressivieraat

71 734

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (2017)

Lähikoulun valinneiden osuus (2017)

Lukioiden ylioppilas-kirjoitusten tulosten keskiarvo (2017)

Helsinki
4,3

Suomi
4,2

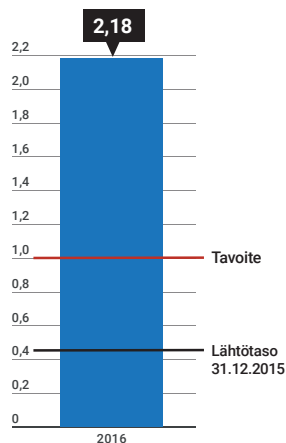
Vieraskielisten osuus Helsingin lukioista ylioppilaaksi valmistuneista (2016)

10,8 %

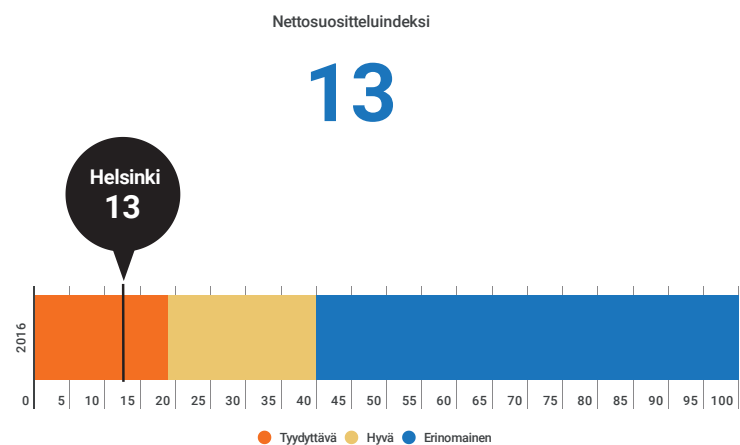

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Helsingiläisten yksityisen sektorin kokoikäisten työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun

Yritysten halukkuus suosittelua Helsinkiä sijaintipaikkana (2016)

Uudistuvat palvelut

Helsinki

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

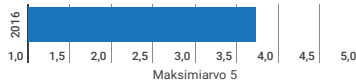
Henkilöstökokemus ja johtaminen (Kunta 10 -tutkimus 2016)

Muutokset työssä, ei vaikutusmahdollisuuksia

43,2 %

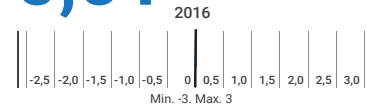
Sosiaalinen pääoma

3,73

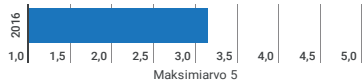
Muutokset työssä laatu

0,01

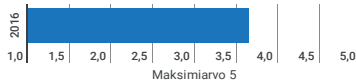
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus

3,14

Työn hallinta

3,65

Vastuullinen taloudenpito

Helsinki

Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellinen kokonaistuottavuus (Talousarvio 2018)

3 885 254 000 €

Tavoite 0,5 %
vuotuinen kasvu

Investointien tulorahoitusprosentti
(vuosikate/investoinnit, Talousarvio 2018)

72,0 %

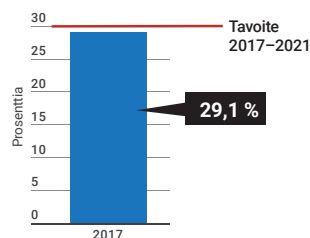
Työllisyysaste
(31.12.2017)

72,4 %

Lainakanta euroa/asukas
(Tilinpäätös 2017)

1 871

Yhteisöveron jako-osuus (2017)

Kassan riittävyys, päivää
(Tilinpäätös 2017)

99

Tavoite vähintään
50 päivää

Kestävän kasvun turvaaminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen koulutustason mukaan

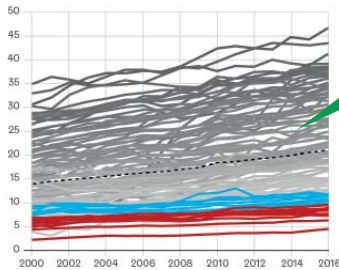
2016 2017

35,5 % 35,6 %

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Vain perusasteen suorittaneet vs. ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet Suomessa syntyneet.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2016, %

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-aluetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jakauman keskihajonta
2000 2016
7,5 10,1

Kuviossa mukana vain yli 100 asuntokunnan alueet. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet.

Eriytyminen tulotason mukaan

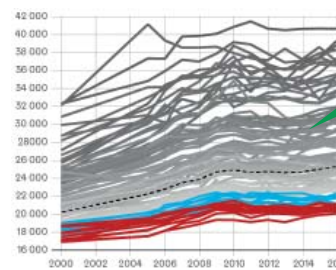
2015 2016

37,4 % 37,5 %

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Alimpaan vs. ylimpään tuloluokkaan (kvintiliini) kuuluvat henkilöt. Tulokaste: käytettävissä oleva tulo kulutusyksikköä kohti. Tulokvintiliit on laskettu Helsingin seudun tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Mediaanitulo (vuoden 2016 rahassa) Helsingin osa-alueilla 2000–2016

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-aluetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jakauman keskihajonta
2000 2016
5 277 8 197

Kuviossa puuttuvat suurituloisimmat Karhusaari, Kaivopuisto ja Kuusisaari sekä pienituloisin Väkin Tiedepuisto, joka on opiskelija-alue. Mukana vain yli 100 asuntokunnan alueet.

Kestävän kasvun turvaaminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen etnisen taustan mukaan

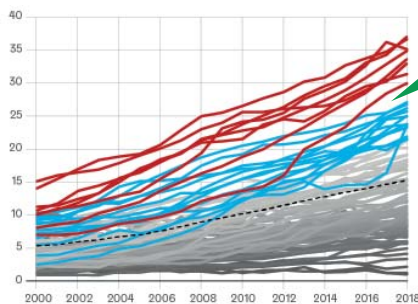
2016 2017

27,3 % 27,8 %

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Ulkomaalaistaustaiset vs. kantaväestö. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Vieraskielisten osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2018, %

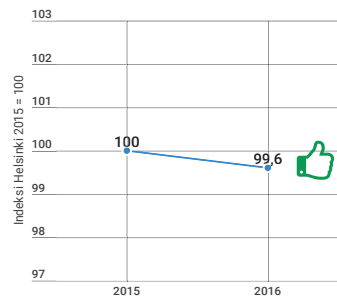
Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-aluetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jakauman keskihajonta
2000 2018
2,9 8,4

Kuviossa mukana vain yli 100 asuntokunnan alueet.

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä

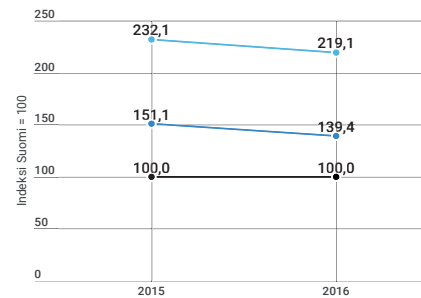

Mitä pienempi luku verrattuna vuoteen 2015 sen parempi tilanne.

2016
99,6

● Indeksi Helsinki 2015 = 100

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä verrattuna koko maahan

Helsinki
219,1

Helsinki, ilman asunnottomuutta
139,4

● Suomi ● Helsinki ● Helsinki, ilman asunnottomuutta

Koska asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin, esitetään huono-osaisuusindeksistä myös versio, jossa se jätetään pois.

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista	Osuus vuonna 2015	Muutos vuoden 2015 jälkeen
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta	5,7	👍
Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus, %	13,8	
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %	10,6	
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh. 10 kk) saaneiden osuus, %	4,9	👎

Kestävän kasvun turvaaminen

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Uusien asukkaiden sijoittuminen raideliikenteen piiriin 2017*

Henkilöä

+6 696

Väestönmuutos, %

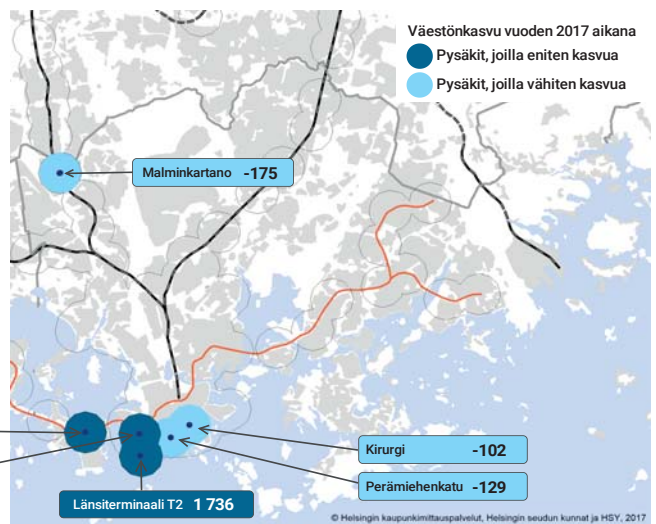
Raideliikennevyöhyke **+1,6 %**
Koko kaupunki **+1,3 %**

Väkiluku 31.12.2017: 412 368 (64,1 % koko Helsingin väkiluvusta)
Väkiluku 31.12.2016: 405 672 (63,9 % koko Helsingin väkiluvusta)

*Raideliikennevyöhyke: Alueet, jotka sijoittuvat korkeintaan 800 m etäisyydelle raideliikenteen (juna, metro, raitiovaunu) asemista tai pysäkeistä.

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Postiosoite
PL 20
00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihte 09 310 1641
kaupunginkanslia@hel.fi
hel.fi/kaupunginkanslia